

PROSVEȚTA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XI. Cene lista
je \$2.00

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., tork, 31. decembra (Dec. 31) 1918.

Subscription \$3.00
Yearly

STEV.—NUMBER 305.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 2, 1917, authorized on June 14, 1918.

PLINSKA DRUŽBA HODI STAŘO POT.

PRITOŽBE RADÍ NEPRAVIL-
NIH RAČUNOV SE MNOŽE.

Neki stranki je bil povisan račun
za 2,000 ostotkov.

Chicago, Ill. — Pritožbe, ki pri-
hajo mestnemu odseku za javne
naprave, potrdijo, da se plinska
kompanija ravnateljko briga za u-
vedbo rednega posodovanja v svojih
pisarnah kot za lanski sneg.

Stranke s pritožbami so tako
številne, da je uradnik nemogoče
zasihiati vse. Pritožbe dokazujojo,
da je kompanija nadaljevala s svojim malomarnim ocenjevanjem
vporabljenega plina, ko so že časni bičali to malomarnost in
se ni pobrigala, da strankam do-
stavi pravilne račune.

Komisar John Garner pravi, da
je bilo samo v štirih in dvajsetih u-
rah dospoščanih 380 pritožb. Pred
odsekom je 4,500 pritožb, ki jih je
treba preiskati, in komisar je rekel,
da priporoči mestnemu svetu,
da dovoli posebej denar za izvedbo
temeljite preiskave glede ne-
pravilnih računov.

Mr. Garner je reklo: "Preiskovalci,
ki jih imamo sedaj, so pre-
obloženi z delom. Zdi se, da je ne-
mogoče obdelati naračajoči kup
pritožb. To je najvišje število pri-
tožb, ki smo jih kedaj dobili v eni
dnevu, tako da se položaj
ne zboljuje."

Uslužbenici plinske družbe so iz-
povedali, da je ravno v istem ča-
su projekti plinska družba veliko
število pritožb. Nemogoče je bilo
izvestiti načadno stavilo.

Dodle so pritožbe, ki so pokazale,
da je družba povisila račun za
dvakrat odzidov. Max Brown,
stanujec na Chicago Ave. štev.
162 je plačal račun za mesec no-
vember \$1.29. Ko je v decembri
prejel račun za \$27.72, se mu je
zdele preved in vložil je pritožbo
pri mestnem odseku za javne na-
prave.

John Ludwig, prebivaloč na So.
Woodovi ulici štev. 3406, je plačal
v oktobru \$1.47, v novembri \$2.50,
v decembri so mu poslali račun za
\$11.42. Ravnotako je F. Dawson,
stanujec na East Ontario St. štev.
12 plačal \$3.67, v decembri so mu
poslali račun za \$28.38.

Charles Allen je bil v vojaški
službi od avgusta do novembra.
Pritožil se je, da so njegovi soprogi
postali previšok račun. Za avgust, september in oktober so mu
računili najnižje vsto za uporabo
plina, v novembri je pa račun po-
skočil na \$9.68. Dokazana stvar je,
da niso kompanijski uslužbeni či-
tali plinomerov.

In tako je že celo vrsta pritožb,
ki dokazuje, da je plinska družba
pošiljala visoke račune, ko je bila
je pred javnostjo obtožena, da nje-
ni uslužbeni ne čitajo plinomerov
na ukaz od zograj.

Neki občinski svetovalec se je iz-
razil, da je tako početje navadna
tativna in da bi morali odgovorni
faktorji družbe radi takih mani-
pulacij v ječu.

KONGRESNIK PRIPOROČA PRIZANJE LIGE NARODOV.

Washington, D. C. — Kongres-
nik Britten iz Chicaga je predlo-
žil kongresni zbornic rezolucijo,
ki se izreka za ustanovitev lige na-
rodov, ki omogučuje trajni mir.

Mr. Britten priporoči, da se ta-
koj po praznikih vrši javno zasli-
šanje pred zborničnim odsekom za
zunanje zadeve.

Rezolucijo priporoča, da mirov-
na konferenc organizira liga na-
rodov v najkrajšem času in citira
predsednikove besede o tej stvari.

ŽELEZNICA NEZGODA.

Connellsburg, Pa. — Osobni vlak
Baltimore & Ohio Železnice štev.
9 je blizu Bluestone skočil raz tir.
Lokomotiva je za sabo potegnila
le en voz, ranjeni ni bil nikhe.

Pred trinajstimi leti je skočil o-
sobni vlak raz tir blizu Dawsona.
Takrat je bilo veliko oseb ranjenih
in mrtvih.

NAO EN MILJON MOŽ DOLO- ČENIH ZA DEMOBILIZACIJO.

V RUSIJI NISO BILE ODSLOV- LJENE NOVE ČETE.

Trije transporti se vračajo domov
z vojaki.

Washington, D. C. — Odkar je
bilo sklenjeno premirje, je bilo
določenih nad 1,100,000 ameriških
vojakov za demobilizacijo.

General March, šef generalnega
štaba, je naznamnil, da je doma do-
ločenih 937,000 mož za demobiliza-
cijo, general Pershing je pa za
zgodnjem odslovitv iz armade do-
ločil 168,000 mož in 6,800 oficirjev.

Stranki so tisti, ki so že odpuščeni
iz armade, in oni, ki so se vrnili
domov iz Francije. Po oficijskih
poročilih je bilo do konca mino-
lega tedna odpuščenih iz armade
533,334 mož in 35,409 oficirjev.

Kadar bodo došla vsa poročila, se
število demobiliziranih vojakov

pomnoži najbrž še za 100,000 mož.

Na vprašanje, če so bile nove čete
poslane v Rusijo, je general
March odgovoril, da niso bile od-
poslane. Ravnotako ni vojni de-
partment dobil poročila, da je

francoska armada zasedla del sek-
cije, ki je bila odzakana ameriški
armadi. Vojni departmet še sploh
ni prejel takih vesti, ki bi govorile,
kako močne so zavezniške in
ameriške armade, ki so zasedle
nemško ozemlje.

Po izjavi generala Marcha je pet
in trideseta divizija dobila do 13.
novembra iz nadomestne rezerve
171 oficirjev in 4,086 mož. Ravno
do tistega dne je dobila devet in
osemdeseta divizija 196 oficirjev

in 5,727 mož iz nadomestne rez-
eve.

Iz Francije so na potu trije
transporti, na katerih je 5,000 mož.
V taborih jih odnate iz armade
po izjavi generala Marcha do 100,
000 mož na teden. Iz Evrope pa
prihaja reden dotok vračajočih se
ameriških čet, ki so določene za
demobilizacijo.

Brodovju, ki dovaža domov čete,
je bilo določenih še štirinajst
bojnih ladij in deset križarjev, da
se prevažanje čet prek oceana bolj
hitro zavri.

PRIVATNI ŽELEZNICKI INTE- RESI SO PROTI DRŽAVNI KONTROLI.

Washington, D. C. — Lastniki
železnice se združujejo, da na-
stope proti podaljšanju roka držav-
ne kontrole nad železnicami pred
senatnim odsekom, ki prične z za-
sliskavanjem o stvari v četrtek.

Načrt za podaljšanje roka
državne kontrole, kot ga je pripo-
ročil železnički upravitelj McAdoo
je baje že izdelan in bo predložen
senatnemu odseku za meddržavno
trgovino.

Lastniki železnice seveda niso za-
dovoljni, da kongres sprejme do-
ločen program za dobo petih let in
prihajajo z raznimi izgovori in
argumenti, da dosežejo svoj cilj.

Njih glavni argumenti so, da
nihče ne ve, kadar pride mir. Voj-
ne še ni konec. Mogoče bo sklenjen
mir še po enem, dveh ali treh letih.
Po sklenjenem miru ostanejo

železnice še eden in dvajset mese-
cev pod vladno kontrolo. Po njih
mnenju je dosti časa, da kongres

sprejme potrebne postave. Pöleg
še povdarijo, če nastane potreba,

da lahko predsednik takoj skliče
izredno kongresno zasedanje. Iz
glasov, ki prihajajo iz lastniških

krogov železnice, je razumeti, da

hočejo zavleči kongresno akcijo.

Gospodje železnički lastniki raču-
nijo s tem, če pridobije čas, da pri-
dobe veliko, mogoče vse.

Seveda ni noben pameten človek
pričakoval, da se železnički inter-
esi podajo brez ugovora, ker je
jasno, če se sprejme določen pro-
gram za železnice, da bo vedno

težje zanj dobiti železnice pod
svojo oblast. Železnički interesi pa
stremijo za tem, da dobe železnice

zopet pod svojo oblast brez težkoč

in velikih obveznosti.

Toda ljudski interesi so važnej-
ši kot privatnoželeznički, zato bo

železničkim lastnikom težko do-
kazati pred senatnim odsekom, da

so njih ugovori vredni uvažova-
nja.

KARNEVAL ZLOČINCEV V CHICAGU.

BRANJEVEC OROPAN IN U- MORJEN.

Policisti prihaja z novimi
objubami.

Chicago, Ill. — Pred prazniki je
mesto dobitilo novega policijskega
načelnika, ki je objubil kot vse
njegovi predniki, da spoli kri-
minačev iz mesta. Ali njeogve be-
sede so ostale le besede in zlo-
činci so ob prazničnih pričeli ta-
ko predzno nastopati, da ne bo-
do moččani pri belem dnevu ved-
varni svojega življenja, če se raz-
mere ne spremene.

Predzno v lom v banki v Summitu, reparski napad na dnu-
guljarko Iralsona in stoteri dnu-
gi cestni reparski napadi in vlo-
mi dokazujejo, da je javna var-
nost zelo na slabih nogah.

Vse zločine ob praznikih pa
presega umor 72-letnega branje-
vca Peter Petersona, poznanega pod
imenom "Old Peter", ki je imel
svojo branjarje na Cottage Grove
Ave. štev. 2414.

Peter Peterson je bil v svoji o-
klici dobro poznan. Nekateri so
sodili, da je zelo premožen skupuh,
ki je nagromadil ogromno premo-
ženje. Vsak večer točno ob osmih
je star Peter zaprl svojo predajalno.
Podal se je navadno domov, včas-
tu pa je došel s kajem, da je na-
vadno prijateljih in znanch.

Njegova 70-letna žena Frieda
je zvečer zaspala, ko ni bila sta-
rega Petra domov. Misila je, da se
je vstavil pri svojih prijateljih,
gredil domov iz branjarje.

Ko se je zjutraj zbulila in ni bli-
lo soproga doma, se je čudila temu,
kajti star Peter ni ostal z doma
ponoči. Šla je v branjarje in na-
nalila je Petra ležati v mlatki krv
in z ramami na njegov sivi gledi-
vi.

Predal za gotovino je bil odprt
in prazen, po tleh so pa ležali centi,
ki jih je morilce raztresel, ko je
bežal po izvršenem umoru. „Vsa
znamenja so govorila, da je bil
izvršen brutalen reparski umor.
Star Peter je še dihal, ko so ga
našli. Prepeljali so ga nezavestne
v bolnišnico, kjer je umrl.“

Roparski umor je spravil tudi
policijskega šefa na noge, da je
podal dolgo izjavo časnikiarjem, na-
kakšen način napravi konec zloči-

nom v Chicagu.

NA TISOČE FUNTOV ŽIVRJA POSLANEGA NA DUNAJ.

Washington, D. C. — Švicarska
vlada je pričela s pošiljanjem živ-
rja na Dunaj, ki presegajo milio-
nem do 1,000 ton. Pri pošiljanju so
deluje dr. Alfonzo Taylor, zastop-
nik Herbert Hooverja v južni Ev-
ropi. Tako brzjavno poročilo je
prejel dr. Hans Sulzer, Švicarski
poslanik.

Pošiljanje sestoji iz 600 ton mo-
ge, 400 ton riže, 60 ton mleka in
čokolade. Da je bilo mogoče po-
slati tako veliko množino živil, se
je Švicarsko ljudstvo odpovedalo
miru živila.

Zavoj je že pričeli preiskava-
ti. Preiskati jih imajo že par sto

zavojev, v katerih je žganje mesto
vina in piva. Če sodnik Denison u-
godil, da so zavojevi vredni, bo

dovoljno, da izsledi še par sto

zavojev, v katerih je žganje mesto
vina in piva. Če sodnik Denison u-

godil, da so zavojevi vredni, bo

zavojev, v katerih je žganje mesto
vina in piva. Če sodnik Denison u-

godil, da so zavojevi vredni, bo

zavojev, v katerih je žganje mesto
vina in piva. Če sodnik Denison u-

godil, da so zavojevi vredni, bo

zavojev, v katerih je žganje mesto
vina in piva. Če sodnik Denison u-

godil, da so zavojevi vredni, bo

zavojev, v katerih je žgan

Dopisi.

Bottle Beer Town, Kokokola. — Kakor v vseh drugih civiliziranih krajih, ima tudi ljudstvo v Kokokoli enkrat na leto Božič, Novo leto, kurenta in druge praznike ter sopraznike.

Med nami je ravno toliko hinavščine, kakor med drugimi kulturnimi narodi, zato si vočimo veselo Božične praznike in srečno Novo leto vse od časa, dokler moremo slediti v našo staro zgodo-vino. Vsi civilizirani ljudje imajo navado, da govore nekaj drugačega kakor mislijo. Vse križem smo zadnje dneve v tem letu križali: "Vesele Božične praznike in srečno Novo leto", v sreči pa smo želeli drug drugemu le slabo. Ko sem povdralj znanev, kaj vse mu privočim v Novem letu, zdravje, srečo, ljubezen, prijateljstvo in vse, kar se človeku dozvede dobrega na svetu, sem se nesramno lagal, ravno tako, kakor se lažeči vi, prijatelji in prijateljice. Ne mislite, da vas sodim po sebi; tudi vi niste boljši in popolnejši ljudje od mene. Vidite, koliko let si že vočimo samo dobro drug drugemu, štiri dni v letu, vse druge dneve pa porabimo ustvarjanje, ki tepe človeštvo. Štiri dni ob Božiču in Novem letu smo prijatelji, druge dneve pa kujemo načrte za uničenje naših bližnjih, vodimo vojne, obrekujemo vsakega, ki ga poznamo in isčemo najmanje madeže na koži svojih bližnjih. Nekoč je nekdo pisal o prijateljih, o odkritosršnih prijateljih. Taka stvar sploh ne eksistira pod tem solnecem. Kar imenuješ danes "odkritosršni prijatelji", ti bo znabit, že jutri tvoj smrtni sovražnik. Pokažite mi odraženega človeka, ki se lahko postavi s čednostjo odkritosršnosti in ljubavi do svojega bližnjega vse svoje življenje, pa bom preklical svoje besede in za pokor pustil dobro ženko Špeluzo, ki se mi zlaže najmanj miljon-krat na dan. Miljoni in miljoni so že križali: "Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje", toda miru-niti dobre volje ni in je ne bo na svetu. Svet bi bil pust, dolgočasen in žalosten, če bi bil res sam mir, ljubezen, zadovoljnost in nič hinavščine. Vlačili in dre-mali bi se vse križem kakor žigeli in svetniki v nebesih. Le po-glejte slike svetnikov, svetniev, angeljev in zveličanih duš, kako pusti, dolgočasni in brezizrazni so njihovi obrazy. Vse samo od velikanskega dolgega časa, ker se ne smoje kregati, pretepati, o-pravljati, ropati, politizirati in opravljati druge navade pregre-nih zemeljskih stanovnikov. Po-božni prijatelj in prijateljice, mislita si tako življenje, ki bo vedno enako, brez namena in cilja. Spoznala bosta, da je v tem slu-čaju lahko najlepši raj največja ječa, brez hrepnenja in upanja kajti nebesa so večna... Kljub hinavščini, klub vsem slabostim našega rodu je življenje na zemljji vsekakor prijetnejše, kakor v nebesih, kajti tu nas spremila upanje za boljšo bodočnost, za katero se borimo proti sovražnikom, Borba, prijatelj, dela življenje prijetno, borba za ideale. Kadar bomo dosegli ene, bomo našli potrebo za druge, pa bomo vršili boj naprej. Mi nočemo takega raja, kjer ni dela, ne borbe, ne upanja. Mi sami si hočemo ustvariti raj po našem okusu in ga prena-rebiti vselej, kadar se ga bomo naveličali. Kljub slabim lastnostim je v naših sreči mnogo do-brega, ki mnogokrat odvaga ti sto, kar je v njih slabega. Naša natura je kakor viharo ozračje, kjer se tepejo vetrovi med seboj. Slabe in dobre lastnosti, plemenitost in surovost, blagosršnost in skodeljnost, odkritosršnost in hinavščina so elementi, ki se te-pejo med seboj v meni in tebi. Vse to mi je rojilo po zmešani glavi, ko sem na božični večer le-žal na postelji napol nezavesten. Prijatelji, moja natura je polna upora, pa sem se upri ženki Špeluzi, ki me je že atirinajst dñ na-ganjala k spovedi in na Božič k maši in ponisilje, reka mi je, da se moram udeležiti kar treh maš v enem dnevu. Jaz pa sem se upr. kakor neko Izrael. Vsakega, ka-terega je srečala moja Špeluzo, mu je vočila veselo Božične praznike, na sveti večer pa je žep-tala: "Mir ljudem na zemlji".

Kozma Teleban.

polno malih gričkov po glavi, hrbitu, pa kaj bi vam pravil in tožil. Čemu sem sploh vzel žensko močnejšo od mene. Prav mi je! Nič se ne smejejte, prijatelji. Medtem, ko sem se jaz upr. njenim zahtevam in nisem hotel pod nobenim pogojem izpolnitnjenih želj, ste vi sramotno kapitulirali, pa ste korakali v dolgi procesijah v božje hrame, katerih niste videli morda že od zadnjega Božiča. Za vas je veljal izrek "mir ljudem ha zemiji", toda nadaljni odstavek, "ki so dobre volje", je bil vam tuj, kajti dobre volje niste bili, kakor ni nihče, ki kapitulira brez boja.

Kljub vsem težavam, ki mi jih daje življenje, se branim umreti in še bolj se pa branim nebes. Kdo bi sploh prodajal dolg čas v nebesih milijone let, brez pre-stanka, brez konca. Kako hitro sta se Adam in Eva naveličala raju! Celo angelji v nebesih so se nekoč upri proti nebeskim tira-nom, pa so danes v svojih vratjih kostumih mnogo zadovoljnješi, kakor so bili preje s terejalsko zavitim obrazom. Morda mislite, da me skuša hudočni duh; le naj me skuša. Tudi, če me Špeluzu ubije, v nebesa ne grem, na ne grem, ne njo, niti z nobeno drugo; raje v pekel! Dela sem vajen, pre-tepanja tudi, brez prepira bi se celo dolgočasili, vroče mi je bilo že dostikrat, čemu bi se bal. Če bi bilo v pekelu navsezadnje tako vroče kakor pripovedujejo, kako bi mogli sploh ubogi, mehkužni zemljani vtrajati v taki vročini? Nekje pod naši zemljoi, pravijo, je pekel! — Res je, kajti pod zemljoi in na zemljoi je pekel, katerega ljubimo vse, tudi papež. Le semintja se kaka človeška kreatura spozabi, pa si konča življenje in umrje preje, kakor bi bilo potrebno. Kje so nebesa, vedo vti tisti, ki verujejo vanje. Oni vam bodo dati natančen kaž-jpot in pojasnili druge podrobno-sti o življenju v raju. Moja Špeluzu ve natančno, kje sedi Bog oče, kje njegov Sin in kje frfota Sveti duh. V nebesih ni demokracie, pač pa vrlada največja birokracija, ki si jo je mogoče misliti. Samo malo upora je treba, pa zleti v pekel. Tako nekako bi izgledala nebesa, če si jih alkem in pripovedovanje moje Špeluze, ki hodi k masi vsako nedeljo in vsak praznik, ki me tožari gospodu župniku, župnik pa ji daje navodila, kako naj postope proti meni, da me pripelje zoper v naročje matere cerkve. Jaz pa sem trden in neomaš, kakor sem bil. Kadar pa prične Špeluzu rabiti polena, ponove in druge teke predmete, tedaj me hitro omaja da omahnem na tla. Ampak volje, moje volje, dragi prijatelji, mi niti moja Špeluzo, ne gospod župnik, ne terejalka, prav nihče na svetu mi jo ne omaja. Ljudje se mi posmehujejo, če, glejte ga, žena ga pretepa. Možički si hi-navšči meščajo, pri tem pa po-zabilajo, da jih imajo pobožne žene uklenjene, pod popolno oblastjo, da jim diktirajo vse nji-hove korake. Če se ima kdo pravijo posmehovati, tedaj imam prav gotovo jaz to pravijo. Kadar sem rekel: napolnezavesten ležim na postelji, ves pretepen, moja Špeluzu pa je v tempelu ter hinavšči vzdignje oči proti oboku in prosi Stvarnika in Mater božjo, naj ji dodelita milost, da se sprekobrem in postanem zopet človek. Po njenih nazorih je človek le tisti, ki je pobožen, ki u-dano sprejema ukaze terejalsko pobožne ženice. Jaz nisem tak človek, zato je moja Špeluzi hudo-večkrat pretaka sozne pozno v noč in kleči pred sveto podobo. Moja volja pa je trdna in neoma-jana.

Verona, Oakmont, Pa. — Od tu-ni bilo že dolgo nobenega glas-a. Vzrok je bila zaposlenost vojne industrije, kajti obratovala je noč in dan. Tudi epidemija je vzela ljudem mnogo časa in ustvarjala izredne razmere.

Zimski večeri so tu, industrija ne bo več tako zaposljena, tako da nam bo preostajalo nekoliko več časa za druga opravila, posebno za čitanje. Slovenci, krite naše liste, kajti Prosvetna, Proletare, Čas, E-nakoprovost, kajti le če bomo čitali, bomo poučeni kaj se dogaja v slovenski svetovni javnosti. Pri čitanju moramo biti izbirčni, to je, čitali, kaj imajo namest izobraževati priprosto ljudstvo.

Nedaj po Novem letu bo brkot-je zopet prišlo na dnevni red vpra-

šanje združenja slovenskih pod-pornih organizacij. Zadnja kon-venca SNPJ. v Springfieldu je izvolila odbor, ki ima nalogo delo-vati za združitev, iskat stike za združenje z drugimi organizacija-mi ter zasedovati druge podrob-nosti v tem oziru. Upam, a bo še ta odbor takoj na delo ter nam pomagal do združenja v eno pod-porno organizacijo vseh tistih jed-not in zvez, ki so za združenje. Dosedaj se je za združenje zelo malo doseglo in upamo, da nam bo do-čnost prisnela boljše uspehe. — John Ban.

Greenland, Mich. — Med drugimi je influenca položila na posle-jlo tudi rojaka George Butala, ki je v dilitiju vstal s postelje, vze samokres, in se potem z velikim trudom privlekel do rudnika, kjer se je ustrelil. Zapušča soprog in tri otroke. Soprog je bila sama v kritičnem stanju visled bolezni. — Pokojnik je bil član društva št. 28, SNPJ.

Joseph Mihelich.

SLOVENSKI DOM V WAUKE-GANU OTVORJEN.

Waukegan, Ill. — V zgodovini waukeganske in severno čikaške slovenske naselbine bo ostal v traj-nem spominu dan otvoritve Slo-venskega narodnega doma, ki je dosedaj menda najlepši, kar je slovenskih stavb te vrste v Združenih državah. Slavnost otvoritve doma se je vršila dne 28. in 29. de-cembra, ki je sijajno uspela. Ob-a dneva so naši rojaki iz waukegan-ske in okolinskih naselbin napolnil prostorno dvorano v lepi stavbi, o kateri se lahko reče, da je res last tukajšnjih Slovencev. Naš dom je neodvisen od zunanjih finančnih vplivov.

Ker je bil program slavnosti zelo obširen, ga je bilo nemogoče iz-vršiti v enem dnevu, radi tega sta-bila odločena dva dneva, kakor že gori omenjeno. V soboto 28. de-cembra se je izvršil formalni pro-gram otvoritve s slavnostnimi go-vori tukajšnjega državnega prav-nika in župana, ki sta izrekala pri-znajanje tukajšnjim Slovencem za e-nergije, katere kažejo na društve-nem in kulturnem polju. Sobotni program je bil izvršen z velikim moralnim uspehom. V nedeljo po-poldne pa se je pričel izvajati dru-gi del programa, ki je preobširen da bi ga pisanje teh vrstil podrobne-je opisoval. Program je otvoril g Homac s pozdravnim nagovorom. Nastopil je tudi Filip Godina iz Chicago, ki je v kratkem govor pozival tukajšnje Slovence in dru-ge Jugoslovane še k nadaljnemu složnemu delu, ki jim bo prine-ti dobro. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napolnjen nove ne upene. Dva tamburaška zborova sta pod vodstvom g. Šantek-a dobri udarjala razne skladbe in sta žela obilo priznanja od navze-čega občinstva. Možki pevski zbor Slov. Čitalnice in Švedski pevski zbor sta skupno zapela par angleških pesmi, med njimi himno "Star Spangled Baner". Nastop je bil dober, za kar gre zasluga pe-vovodju, ki je Šved po narodnosti (ime mi nì znano. Op. pisca) in seveda tudi pevcem, ki so redne prihajali k pevskim vajam in se trudijo izpopolnjevati v pevski u-metnosti. Tudi meščanu pevskemu zboru Slov. Čitalnice se je po-znalo, da ima dobrega učitelja. Trzbor je zelo številjen, kajti prostor-ni oder je bil skoro napol

dati orožje ameriškemu poveljniku zakar dobi potrdilo. Prodajati ali deliti žganje je prepovedano, izvenčni v medicinske svrhe. Lahko vino in pivo se sme prodajati le od 11. ure predpoldne do dveh popoldne in od petih do devetih večer. Vsi shodi in seje so zabranjene.

Vsek časopis mora biti predložen ameriškemu vojaškemu poveljniku predno izide, in če je v listu kaj nasprotnega ameriški vojaški viadi, je list konfisciran ali ustavljen. Pisma so tudi podvržena ameriški vojaški cenzuri in ravno tako brzjavke in telefonski razgovor.

Vrhutega je gen. Pershing dočelo celo vrsto naredb proti poškodbam ali tativnim ameriškega vojnega materiala in kazen za kršitev teh naredb izreče vojno sodišče.

Pojaki in Nemci v boju na Požnanjaku.

London, 30. dec. — "Exchange Telegraph" je prejel depešo iz Kodanja, da so bili zadnji petek krvavi boji med Poljaki in Nemci v Poznanju (Posen) v pruskem delu Poljske. 138 oseb je bilo ubitih in med temi je 38 žensk in otrok.

Poročilo se glasi, da je boj nastal, ko so Poljaki razobesili ameriško in zavezniške zastave na mestni hiši v čast Janu Padovanskemu, ki se je na potu iz Amerike ustavil v Poznanju. Nemci so zahtevali, da Poljaki umaknijo zastave, a ker se to ni zgodilo, so pričeli Nemci streljati iz strojnih pušč na množico. Garda poljskih prostovoljev je prihitela na lice mesta in odgovorila z ognjem iz pušč. Po večurnem boju so Poljaki razpršili Nemce in zastave so ostale na mestni hiši.

Sinnfeinovci so se potolačili.

London, 30. dec. — Irski sinnfeinovci, ki so pri volitvah nadvaldali vse ostale stranke na Irskem, in kateri so izjavili v soboto, da bodo bojkotirali angleški parlament, se bodo po najnovnejših vesteh iz Dublina premislili in ne bodo še proklamirali irske republike. Ako pridejo sinnfeinovci v parlament, tedaj bo opozicija napram Lloyd Georgu znatno narasla, a kljub temu mu še ostane 220 glasov vedene.

Pri štetju vojaških glasov so naleteli na razne beležke na glasovnicah, ki so jih zapisali vojaki na fronti. Mnoge vojaške glasovnice so se vrnilne prazne z opombami: "Demobilizacija je prva in potem so volitve" — "Kdo pa pozna kandidate?" — "Pošljite nas domov, pa bomo volili" — "Razrožite nas in dajte nam prijiko, da spoznamo, kakšno igro igrate".

Ameriške vesti.

njima so našli šest miljonov mark v nemškem denarju. Baje sta bila na potu v Berlin.

Nemčija je zadužič plačala Ameriki nadaljnji devet milijonov mark za vzdrževanje ameriške okupacijske armade na nemških tleh. Vsega skupaj je Amerika že dobila 45 milijonov mark. Denar so pripeljali na posebnem vlaku.

Maršal Foch je dovolil Nemcem v okupiranih krajih ob Reini, da se udeleže volitev za ustavodajno skupščino.

Iz Tokija čez Honolulu poročajo, da je Japonska sklenila pozvati v kratkem domov polovico svoje armade v Sibiriju.

Francija bo dobila od Nemčije 70,000 železniških vagonov in 2600 lokomotiv na podlagi pogodbe za premirje. Do zdaj so Nemci dali le 3800 vagonov in 200 lokomotiv.

Švicarska vlada je v sporazu z ameriško živilsko upravo poslala na Dunaj 800 ton pšenične moke, 400 ton riža in 60 ton mleka in čokolade.

"Osservatore Romano", uradno papežev glasilo, odločno zanika vest, da se misli papež poboteži z italijansko vlado in zapustiti Vatikan.

"Giornale d'Italia" javlja iz Rima, da namerava papež odpraviti svoja poslanstva in inozemskih državah in da stopi namesto tega v direktno zvezo z inozemskimi poslaniki v Rimu.

Iz Prage poročajo, da so zavezniški sklenili dati čehoslovški republiki nemško kolonijo Togoland v zapadni Afriki in kos Ogrske, tako da bo imela Čehoslovaki "historično" mejo.

Iz Berlina javljajo, da je bil v božičnih izgredih ubitih tamkaj 76 oseb. Vladna garda je izgubila 56 mož, dočim je na strani pomorščakov padlo 11 mož; ostali so bili policisti.

V Coblenzu, kjer so ameriške čete, stane funt konjskih klobas 1 marko 80 pfenigov; konjsko meso je po 1.60 in konjska jetra po 1.40 funt.

Vsemec se organizirali "ligo za varstvo osebne svobode in življenja Viljema Hohenzollerna in njegovih sorodnikov."

Na prošnjo poljske vlade, da naj Nemčija založi poljske čete s streličev v boju proti ruskih boljševikom, je nemška vlada odgovorila, da je v tem boju neutralna.

Iz Monakova poročajo, da je tamkaj 22,561 delavec in 6363 delavke brez dela. Število pa narašča.

Ameriške vesti.

DELAWSKE RAZMERE V KLVNIŠKEM OKRAJU.

Chicago, III. — Pred sodnikom Alshulerjem se še vedno vrši zaslijanje o živilskih razmerah delavcev v klavniškem okraju.

Zaslijan je bil William O'Brien, oče šestih otrok. Izpoveddal je, da je v novembetu potrošil za svojo družino \$135 zaslužil je pa le \$95. Za poslen je pri razkladanju in nakladanju živine.

Dasiravno rabim plinsko pečle za kuhanje zajtrka, je rečen znašel \$5," je izpovedal O'Brien.

"Ali je ravnista kompanija kot v Chicagu?" je vprašal advokat Francis J. Heney.

"Da", je odgovoril O'Brien.

O'Brien je prisel, da je vedno v dolgovih in da so njegovi tovariši nabrali med sabo denar, da so mu tako pomagali pokopati sedmega otroka. Rekel je, da je že nekaj dolžan pogrebnu.

"Tukaj sem in na nogah imam izposojeno čevlje", je nadaljeval O'Brien. "Obleka, ki jo imam na sebi, je staro pet let."

Zaslijan je bil tudi A. G. Leonard, predsednik Union Stock Yards & Transit kompanije. Izpovedal je, da zavoljio suše v Texasu ne morejo povisiti meze.

Delavec se spogledali med sabo in vprašali drug drugega, v kakšni zvezri je suš v Texasu povisila meze, kajti Leonard bi bil lahko ravnokot dejal, da vsled poplav v nižinah ob Mississippiju ne morejo povisiti meze.

MORNARJI REŠENI PO HUDIH DNEH.

New York, N. J. — Švedski parnik "Elizabeth" je sem pripeljal moštvo in kapitana s škuno "Pauline Martin", ki je plavala več ter nov v strašnih viharjih brez krmilja na oceanu. V škuno je prihajala

tudi voda. Moštvo je bilo pripravljeno, da zapusti škuno v čolnih, kjer je pripljal na pozorišče parnik Elizabeth in rešil moštvo s škuno.

31,980 BOLNIKOV NA INFLENCI V ENEM MESCU.

Indianapolis, Ind. — Državne zdravstvene departmante je bilo v mesecu novembetu naznanih 31,980 bolnikov na inflenci. V oktobru je za to epidemijo obolelo 46,573 oseb. V decembru zboleli vsaki dan in nekoliko manj kot 2,000 oseb.

ZIVILSKI URAD OMEJEN PO PRVEM JANUARJU.

Chicago, Ill. — Živilska uprava pripravlja izjavo, v kateri razloži, kakšna bo njena naloga po prvem januarju. V Chicago omeje živilski urad po 1. januarju na nekaj sob. Herbert Hoover pričakujejo dne 1. januarja iz Evrope, njegove pregledovanje in studiranje živežnih razmer v Evropi določita kakšno stališče zavzame doma.

Robert Stevenson jr., živežni podupravitelj, pravi, da ne bodo po prvem januarju odpuščeni vsi uslužbeni s stalno plačo, ampak one, ki se le njih število. Mr. Stevenson ostane šef v uradu do 1. februarja, pa tudi kasneje bo del svojega časa posvetil delu v živilski upravi.

POLICAJA PRETEPENA.

Chicago, Ill. — Policeja F. E. Borgenson in J. J. Hurley sta nazačnili svojemu šefu na postaji West Chicago Ave., da sta bila pretepena, ker sta hotela prisiliti salunarja, da zapreti svoje prestreto točno ob eni zjutraj. Pobrali so njima količka, zvezdi in samokreša.

Policeja Borgensona je tudi mrs. Cullerick udarila parkrat. Preden so mu vzeli samokres, je oddal par strelov, ki so privabil detektive. Aretiranih je bilo tudi nekaj njegovih napadalev.

Taka je stvar s policijske strani, nasprotna stranka še ni povedala, zakaj je pretepla policeja.

AVSTRIJSKI PODANIK PRIJET RADI UBOJA.

Milwaukee, Wis. — Štiri dni kasneje po dostavljenju brzjavke pittsburghske policije, da išče 28-letnega avstrijskega podanika Antona Rupiča, ker je ubil svojega rojaka, je tukajšnja policeja prijela ubijalec.

Rupič je odgovarjal popisu človeka, ki ga išče pittsburghska policeja. Na policeji je priznal, da je udaril svojega rojaka z vrčem po glavi.

VOLITVE PRI RUDARSKI ORGANIZACIJI.

Indianapolis, Ind. — Pričeli so šteti glasovi pri organizaciji "Združenih ameriških rudniških delavcev", ki so bili oddani pri volitvah eksekutivne. Volitve so se vrile dne 10. decembra t.l.

Za predsedniško mesto sta kandidirala Frank J. Hayes in John G. Walker iz Illinois. Izid volitev bo znan šele drugega januarja.

POZOR !! Registracijski večer.

Slovenski slavnikarski delavci in šivilje slavnikov!

V četrtek 2. januarja 1919 ob osmi uri zvečer ne sme biti nikogar v Chicagu in okolici, ki opravlja kakršnokoli delo pri ženskih slavnikih, da bi se ne oglasil v mali

Narodni Dvorani

na voglu Racine Ave., in 18. ulica, štev. 1802.

Ta dan je za nas ravno takega pomena, kakor jugoslovanska država. Ta večer se moramo zbrati vse in izvršiti novo delo, ki je nujno potrebno. Postaviti hočemo nov temelj stavbi, ki nam bo porok uspehov. Za nas je to zgodovinski dan in zato naj pride vsak delavec in vsaka delavka naše stroke, da se sami med seboj pogovorimo o položaju in naših potrebah.

Pozabimo na ve razlike in mržnje, ki morda obstojajo izza zadnjega štrajka; pustimo vse na stran in pokažimo vrata onim, ki nas razdržujejo. Storimo korak, ki ga moramo storiti prej ali sicer, kajti nevarnost prihaja.

Torej vsi skupaj omenjeni večer na določeni prostor.

Unija slavnikarskih delavcev in šivilj.

Glasove štejejo William Young iz South Forka, Pa., Thomas Paskell iz Shawneeja, O., in Thomas Holliday iz Granville, Ill.

DELAWSKI ODBORNIK USTREZNJEN.

Chicago, Ill. — Ko se je John John, poslovni tajnik težaške organizacije vrátil domov, so počeli strelji iz zasedne in John De John se je mrtev zgrudil na tla. Očividno so videli bežati dva tujea po oddanju streljih. Policeja sodi, da je John De John postal žrtev italijanskih černorokarjev.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

UPRAVNI ODBOR: John Vogrid, box 290, La Salle, Ill.

I. Podpredsednik: J. Bratkov, R. F. D. 4, Box 86, Girard, Kan.

II. Podpredsednik: Josip Kuhel, 9525 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.

Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Blagajnik: Anton J. Terrove, P. O. Box 1, Cicero, Ill.

Zapisnik: John Molek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNJI ODSEK:

Jože Ambrožič, Box 251, Canonsburg, Pa.

Paul Berger, 2836 So. Karlov Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, Box 140, Canonsburg, Pa.

John Radlček, Box 433, Smithton, Pa.

Rudolf Pieteršek, Box 436, Bridgeville, Pa.

Jakob Miklavčič, L. Box 3, Willow, Pa.

M. Petrovich, 14815 Hale Ave., Collawood, O.

UREDNIK PROSVETE:

Jože Zavrtala.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DEBARNE ZADEVE IN STVARI, ki se tičajo gl. upravnega odbora:

JOHN VERDERBAR, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOŽBE GLEDNE GENERALNEGA POSLOVANJA se pošiljajo na naslov:

JOŽE AMBROŽIČ, Box 251, Canonsburg, Pa.

Pričetek poširjuje vsebine, ki sta jih redki prva in druga izdaja, pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, Box 140, Canonsburg, Pa.

VSI DOPISI, razprave, članki, naznani itd. na "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

"Prosveta" se rabite imen uradnikov, maršal zapisi na naslov:

AKO JE NESTALO, da bo vsaka stvar bitro rečena.

RAD BI IZVEDELA

za naslove rojakov, katerim je kaj znano o smrti mojega pokojnega brata Franka Kržiš, kateri je umrl dne 12. novembra 1918 na Iselin, Pa. Cenjene rojake uljudno pros

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokepisi se ne vračajo.

Naročnina: Zednjene drzave (izven Chicago) in Canada \$8 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$8 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

OB 31

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31-18) poleg važega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevnem poteka naročnina. Ponevito jo pravljeno, da se vam ne natavi list.

OB NOVEM LETU.

Z jutranjšnjim dnem stopijo nova pravila v veljavo, ki bodo veljavna tudi za uredništvo "Prosvete".

Urednik je po novih pravilih odgovoren za urejevanje lista tiskovnemu odboru, ki obstoji iz glavnega predsednika, predsednika gl. nadzornega odbora in predsednika gl. porotnega odbora. Po pravilih mora temu odboru predložiti vse dopise žaljive in osebne vsebine.

Večina dopisnikov dopisuje v solidnem in vladnem tonu, najdejo se pa tleinsem posamezniki, ki pridejo izven tira in postanejo osebni. Tem posameznikom pripomočamo, da naj posnemajo večino pri dopisovanju in naj se izognejo osebnostim, da ne bomo primorani izročati dopisov tiskovnemu odboru v razsodbo. Taki dopisi jemljejo čas tiskovnemu odboru in čeprav tiskovni odbor dovoli, da pridejo v list, ne dosežejo namena, ker so prestari in je zadeva že izgubila zanimanje v javnosti. Najboljše je torej pisati stvarno, brez osebnih napadov na člane in članice in odbornike, da pride dopis takoj v list.

Tajnikom krajevnih društev priporočamo, da pošljemo vsa naznanila najkasneje do pondeljka zvečer uredništvu, da so objavljena že v prvi obligatni izdaji. Taka naznanila morajo biti do pondeljka zvečer že v uredništvu, da izidejo v prvi sredini izdaji.

Po novih pravilih ima društvo pravico do iniciativ. Iniciativni predlogi se pošljajo gl. tajniku in ne uredništvu. Če je bil predlog pravilno iniciatiran in potrjen po gl. izvrševalnem odboru, ga gl. tajnik priobči v glasilu. Debata o predlogu traja devetdeset dni, ko predlog čaka na podporo. Debata preneha, ko gre predlog na splošno glasovanje.

Po pravilni objavi v glasilu ima vsak član pravico razpravljati o predlogu skozi devetdeset dni. Vsled tega priporočamo članom, da ne pošljajo uredništvu razpravo predlogu, dokler ni bil pravilno priobčen v glasilu, ker jih ne sme priobčiti. Ravnotako naj ne pošljajo razpravo po preteklu devetdesetih po pravilni objavi v glasilu, ker take razprave ne morejo v list, ker so prekasne.

Društvo priporočamo, ki inicijatirajo predloge, da se obrnejo za sestavo takih predlogov do zmožnih bratov, kajti uredništvo nima pravice popravljati takih predlogov. Ce bi uredništvo popravljalo take predloge, bi ne bili več društveni, ampak uredniški. Od pravilne sestave predloga je pa odvisno, kaj predlog pomeni. Če ni ena beseda ali vejica na pravem mestu, dostikrat predlog kaj drugega pomeni, kot je hotelo društvo inicijatirati. Ce se kaj tega zgodi, pride lahko do debat, kaj predlog pravzaprav pomeni. Take razprave pa ne priporočajo predloga člansku, da zanj glasuje. Dogodi se lahko, da je tak nejasno zapisan, toda važen predlog sprejet, ker so slučajno visti prezrl nejasnost, ki so se brigali zanj, dokler je bil na razpravi. Kaj sledi temu? Kasneje se mogoče dožene, da je predlog res dvoumen, ali pa tako nejasen, da se razlagata na več načinov.

Ce radi takega predloga nastane spor, romi tak spor od inštance do inštance, dokler ne pride pred sodišče. To pomeni, da tak predlog zapravlja čas in napravlja obema prepričočima strankama troške. Da se ne izvrše take napake, je najboljše, da društvo strogo pazi na to, da je inicijatirati predlog pravilno sestavljen.

Ne zadostuje pa, da društvo samo inicijatira predlog, če je predlog v protislovju z drugimi točkami v pravilih in ustavi. V tem slučaju mora društvo v inicijativi tudi navesti, kaj je treba črtati v ustavi in pravilih, da ne nastanejo protislovja.

Povedali smo to ob Novem letu, ko stopijo nova pravila v veljavo, da članstvo ve, kaj uredništvo sme in kaj ne sme izvršiti, da se članstvo v takih zadevah obrne na pravo adreso in ne izgublja časa s pisarenjem uredništvu.

S solidarnim delom je S. N. P. J. do sedaj dosegla lepe uspehe. Upajmo, da postane solidarnost še trdnejša v prihodnjem letu in da bodo uspehi prihodnjega leta prekosili vse dosedanje uspehe.

Sloga jači, nesloga tlači!

DELAVSTVO IN IZOBRAZBA.

Z velikimi žrtvami so pred štiridesetimi leti ustanovili v stari domovini delavska napredna in izobraževalna društva, hi so se umaknila delavskim strokovnim organizacijam, ko so spolnila svojo začetno naložo s pripravljanjem delavstva na spoznanje, da je moč delavstva v izobrazbi in organizaciji.

V letih od 1880 do 1884 je avstrijska reakcija najhujše divjala proti delavskim naprednim izobraževalnim društvom in jih skoraj popolnoma uničila. Nekaj žrtv te gonje živi sedaj v Ameriki, nekaj v domovini, nekateri pa že spe v grobu in ni jim bilo sojeno, da dožive poraz avstrijske avtokracije.

Avstrijska avtokracija ni marala izobraženih delavcev, kajti zavedala se je, da najložje vlada neizobraženo ljudstvo. Takrat so bili težki dnevi za pionirje ljudske pravosti. Težko uklenjene so vlačili pred sodnike, če niso bili tako srečni, da so se umaknili v tujezemstvo, kjer jih ni dosegla roka avstrijske avtokracije. Sodniki so na povelje od zgoraj obsojali te buditelje delavstva na težke kazni, v večletno jetniško kazen. Le malo časa so se natajali nazadnjaki na svoji navidezni zmagi nad ljudstvom, ki je koprnilo po izobrazbi. Učitelji ljudstva so sedeli za jetniškim zidovjem. Nemogoče je pa bilo poslati v ječo stremljenje po širši izobrazbi, ki je živel v duši ljudstva. Lahko se zapre in pribije na križ človeško telo, ne more se pa uničiti ideje, ki je poginala krepke korenike v ljudski duši.

Vstali so drugi učitelji ljudstva in nadaljevali s pričetom delom. Člani razpuščenih delavskih naprednih izobraževalnih društev so se združili v nove delavske organizacije, ki so posvečale veliko pažnjo izobrazbi svojih članov. Izobraževalno delo je rodilo lepe sadove.

Grde so bile navade med delavci predno so delavske izobraževalna in strokovna društva pričela s svojim izobraževalnim delom. Vsled dolgega delavnega časa so bili delavci popolnoma duševno ubiti. V delavnici, kjer je delalo delavcev več narodnosti, so se čule razne psovke: kranjski pes, štajerski bik, deutscher Hund, sciavo, polentar itd., dasiravno je avstrijska avtokratična vlada enako držala k tloru vse delavce v interesu mogotcev. Tudi pogovori so bili navadne kvante, ali so se pa sukali krog pijače in žganja. Ob prostem času so posedali po gostilnah, tratili čas z neumnim kvartanjem, vmes so se čule vsakovrstne kletvine, pa tudi poboji so bili na dnevnem redu. Za vse so imeli čas, le za povzdigo svojega žalostnega položaja so se brigali toliko kot za sneg prejšnega leta.

Za avstrijsko avtokracijo so bili zlati časi, kajti hujšala je lahko narod proti narodu in izrabljala neukljivo ljudsko maso v svoje namene.

Z ustanovitvijo delavskih izobraževalnih in strokovnih društev so pričeli počasi gninevati stare navade med delavci, opustili so psovke, ker so spoznali, da služijo interesom avstrijske avtokracije, če se prepirajo in psujejo med seboj! Opuščati so pričeli gostilne in kvartanje, svoj prosti čas so porabili za čitanje časopisov, dobrih knjig in izlete v prosto naravo.

Z izobrazbo je prišlo vanje spoznanje, da so delavci ljudje z vsemi pravicami do udobnega in dostenjega življenja. Od tega časa vidimo delavce v nepretrganem boju z avstrijsko avtokracijo do dneva, dokler ni poginila v svojih lastnih zločinih in grehih.

V Ameriki ima delavstvo veliko večjo priliko do izobrazbe kot v stari domovini. Tukaj imajo skoraj v vseh srednjih in večjih mestih knjižnice, iz katerih si lahko delavci izposodijo knjige. Pozimi so odprte večerne šole, v katerih podučijo razne elementarne predmete, ki služijo za podlago širši izobrazbi.

Mnogi slovenski delavci niso zmožni angleščine in za te je treba skrbeti na drug način, da spopolnijo svojo izobrazbo. V mnogih slovenskih naselbinah so slovenski naseljenci zgradili svoje domove. V teh domovih lahko nastanijo svoje knjižnice, priznajo predavanja in gledališke predstave. S složnim delom kulturnih, podpornih in političnih društev v naselbini se dosežejo lepi uspehi na izobraževalnem polju.

K delavski izobrazbi spada tudi čitanje časopisov, ki zastopajo delavske koriste. Za delavca je važno, da je podučen o vseh dogodkih na svetu, ki se tičejo njegovih interesov, ali ki učinkujejo na njegov položaj. Citati je treba z duhom in ne površno. Ce se zboljša delavski položaj v drugi državi, tedaj zboljšanje učinkuje tudi na njegov položaj.

Kako velike važnosti za delavca je izobrazba, dokazuje sedanja poplava v centralnih evropskih državah, ki je pogoljni avtokratične mogotce v teh deželah. Ce bi delavstvo ne bilo izobraženo, bi pri državnem preobratu v Nemčiji in Avstro-Ogrski mogoče tekla kri v potokih. Tako se je pa ta preobrat izvršil skoraj brez prelivanja človeške krvi. To je moč izobrazbe, ki je učinkovala na vojaštvo, da ni hotelo streljati na ljudstvo v Berlinu, na Dunaju in v drugih mestih.

SLOVENSKO REPUBLIČANSKO ZDROŽENJE.

Sedel v Chicago, III.

IZVRŠEVALNI ODBOR:

August Aučin, Mary Aučin, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Etbin Kristan, Math. Pogorelec, J. N. Rogelj, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NADZORNI ODBOR:

Ivan Krešič, J. Kvartič, Joško Owen.

CENTRALNI ODBOR DO NOVEGA KONSTITUIRANJA:

John Ermenec, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravlja, Jacob Muha, K. H. Pogledič, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Šava, Frank Udovič, Charlie Velsel, Andrew Vidrich, Stefan Zabrie, John Kalan, Anton Zlogar, Louis Truger.

Vsa pisma in denarne pošiljalne naj se pošiljajo na sledeči naslov: Anton J. Terbovec, 2602 So. Millard Ave., Chicago, III.

Splošna ljudska izobrazba učinkuje tudi na socialne razmere, da se spopolnjujejo, da se slabu umika dobremu in se bližamo splošnemu ljudskemu blagostanu. Z.

Nekaj pojasnila za kampanjo

miljondolarskega fonda S. R. Z. za svobodno Jugoslavijo.

Kaj ne, rojak, en miljon dolarjev je velikanska svota, toda če se bomo takoj v začetku ustrasil velike številke, potem je prav gočovo, da te svote ne bomo nikoli dosegli in da bodo Italijani lahko s prsti kazali na nas Jugoslovane, če veliko jih je, pa se še toliko ne bričajo za svobodo svojega naroda, da bi zbrali skupaj tako malenkost, medtem ko mi žrtvujemo miljone, da bi dobili javnost na svojo stran in tako prišli do živega srebra polne Idrije, najboljšega prisotana v Jadranskem morju, Trsta, važne pomorske linke Pula, Reke, Zadra in vsega dalmatinskega obrežja z otoki vred, da svetovno znamo Postojanske Jame in na zelenju in rudinah bogatih krajev okoli Triglava in drugih jugoslovenskih krajev, za katere nismo nikdar sanjali, da bi bili kdaj naša last, pa si jih bomo priavojili sedaj, ko Slovenec, Hrvati in Srbi držijo roke križem.

Toraj v prvi vrsti je odvisno od vsakega POSAMEZNEGA rojaka, da dejansko pomaga v tej kampanji, od katere izida bo odvisna v veliki meri naša usoda, če bo ta kampanja uspešna ali ne. Da, ravno av Vas posameznikov, bo v veliki meri odvisno, če se bomo lahko pred svetom pokazali, da nam je RES VELIKO LEŽEČE na tem, da postane naš narod svoboden in da smo pripravljeni žrtvovati vse, samo da ohranimo naše lepe slovenske primorske kraje in jih obvarujemo pred upadi nesramnih sovražnikov.

V prvi vrsti se morate odločiti, da boste napeli vse svoje moči, da se v vaši naselbini nabere kar največja svota, da bo vsak rojak in vsaka rojakinja in vsak slovenski otrok in kar največ Hrvatov in Srbov podpisanih na nabiralni poli, ki bo poslana vezana v lepo knjigo v arhiv slovenske narodne vlade v Beli Ljubljani.

Ko je kdo za vladnega posojila Svobode, ko so nabirali prispevke za Rdeči Kriz in za druge vojne namene, bili smo Slovenec, vobče Jugoslovani med prvimi, ki smo pridno posegali po bondih in prispevali v razne namene, da pomagamo naši vladu v tej vojni za demokracijo.

Rojak, ali pa naj bomo sedaj mlačni, ko gre za svobodo našega lastnega naroda, kateremu smo dolični vse, ko gre za lepe in bogate jugoslovenske pokrajine, za katere nas hočemo ociganiti širokoustni italški imperijalisti in aneksisti! Gotovo ne! — bo odločno odgovor vsakega Jugoslovana, ki ima pošteno sreco, v katerem ni prostora za narodno izdajništvo. In rojak, vidite od vas bo največ ležeče, kako usoda bo zadeja na toliko stoletja trpinčen narod!

In vprašali se boste: "Ja, kaj pa bodo z enim milijonom?" Dražga duša, dandanes se ne more niti v nebesa priti brez centov, kako naj potem dosegemo posvetno svobodo s praznim žepom?! Le zapomnite si: Denar je danes še vladar sveta. In prav resničen je tisti rek starega grškega vladarja Filipa: "Ni zidu tako visokega in širokega, da ga ne bi prekoračil z zlatom obložen osej."

V prvi vrsti je sedaj glavno, da zberemo skupaj miljon dolarjev ali več, da imamo sklad s katerim bomo takoreč "kupili" zlatoto svobodo našemu narodu. Vendar ne razumite nas napačno. Agitacija po časopisu bo stala velikanske svote, v teku mirovnih počitnih bo treba ves svet, posebno pa razne vlade in diplomatične kroge o resničem položaju v primorskih pokrajini ob Jadranu in na ta način vsaj deloma pobiti laži, katere je raztrzila med svet po naših pristno slovenskih deželah hrepeneča imperialistična Italija, ki je potrošila za to propagando že miljone in miljone dolarjev.

Take objave pa bodo mogoče edino potom časopisa. Kar ameriški listi računijo za take objave, je skoro neverjetno. Oglas v velikosti ene strani za enkrat stane najmanj \$1,000.00. To je samo ena primera.

Misliš bo treba na komisijo, ki bo šla na mirovno konferenco. V Parizu je velikanska draginja, em tisočak za enega človeka za en mesec je malenkostna svota, treba pa bo več ljudi in mnogo pomoči, a vse to pa bo stalo precej denarja, kajti ta konferenca bo lahko trajala par mesecev, mogoče šest, zna se pa tudi zavleči za celo leto in dalj. Tako bi vam lahko naštevali, da bi se vam lasje ježili in lahko si mislite, da en milijon ne bo nikakor preveč. Srečni bomo, ako pričemo ven eeneje.

Ne moremo in tudi ne smemo naprej praviti kaj mislimo storiti, ker s tem bi izdali sovražnikom naš načrt katerega bi jim bilo potrebno da lahko prekržati. Mislimo pa, da je eksekutiva S. R. Z. do sedaj uživala popolno zaupnost med narodom, kajti drugače ne bi tega gibanja podpirale take velike organizacije, kakor so S. N. P. J.; J. S. K. J.; S. D. P. Z.; Društvo sv. Barbare, S. S. P

sin ali hči slovenske matere, katere rodno zemljo MORAMO braniti pred krutim narodnim sovražnikom.

Rojak ali rojakinja, ki bi v teh resnih časih nasprotoval tej ideji, ki ne bi hotel žrtvovati časa, truda in tudi gmočno pomagal, je v duši izdajalec, na katerega bo bodoči rod kazal s prstom.

Brez razlike, pokazati moramo vsi skupno fronto, ako hočemo kaj doseči. Mlačnežev med nami ne sme biti, temveč navdušeni za narodno stvar in svobodo, agitirajmo, delujmo in žrtvujmo, da spravimo skupaj malenkostno sveto.

EN MILJON DOLARJEV

Za svobodno Jugoslavijo:

FINANČNI ODSEK S. R. Z.

Vesti iz stare domovine.

JUGOSLOVANSKI ČASNIKARSKI URAD,
WASHINGTON, D. C.

Protest narodne vlade v Zagrebu.

Narodno Veče v Zagrebu je poslalo 1. novembra naslednji protest predsedniku Wilsonu proti postopanju Italijanov na zasedenem jugoslovanskem ozemljiju:

"Narodno Veče SHS kot vrhovna oblast države Slovenec, Hrvatov in Srbov (Jugoslovjanov) najprišrejje pozdravlja predsednika Wilsona kot zastopnika pravice in svobode malih in tlačenih narodov, kot propovednika načela narodnega samoodrževanja, demokracije in trajnega miru med narodi, združenimi v ligi narodov."

Ker je, v protislovju s temi velikimi načeli, začela Italija zasedati naše čisto narodno ozemlje in prišla s svojimi bojnimi ladijami v naše luke, prosi Narodno Veče, kot tolmač čutov in želj celokupnega našega naroda, predsednika velike ameriške republike, da nam pomaga s svojo močno zaščito, da država Slovenec, Hrvatov in Srbov neovirano izvrši skupno in v soglasju s Srbijo in Črnogorom državno združenje celokupnega našega naroda. Prosimo gospoda predsednika, da v svoji pravčnosti prepreči, da bi postale take namere prednosti za restev našega narodnega vprašanja v duhu načela narodnega samoodrževanja.

Za Narodno Veče SHS:
Svetozar Pribičević.
Dr. Ante Pavelić.

Veče pozvalo zavezniške čete.

"Hrvatska Riječ" poroča 5. novembra: Da odstrani vse nevarnosti, ki prete naši mladi svobodi in obstoju naše nove neodvisne države, zlasti vsled razprave in desorganiziranega umikanja z balkanskega in italijskega bojišča vojske bivše avstro-ogrške monarhije, je Narodno Veče zaključilo, da pozove zavezniške čete na naše ozemlje, da se z njih pomočjo vsem prej onemogoči odstranitev teh nevarnih razmer. Predsedstvo Narodnega Veče, ki je že prej sklenilo, prosto pomoči, je poslalo vrhovnemu poveljniku v glavnem stanu zavezniških aramad na Fraucoskem, morsku Fochu, tozadeno prešo.

Jugoslovanski odpolanci pozvani na Krf.

Iz Pulja se poroča 4. novembra: Odpolanci Narodnega Veče: Vilim Bukšeg, Tresič-Pavičič in Cop so brzojavili danes zavezniškim vlastem, da je avstro-ogrška mornarica prešla preko njih v posej naroda SHS, ter protestujejo proti potopitvi "Viribus Unitis" in "Frankopan" ter prosijo, da se v bodoče preprečijo slični sovražni čini proti naši državi. Na ta protest je dospel kot odgovor radiogram, podpisani od Clemenceaua, Houseja, Lloyd Georgeja in Orlanda, s pozivom, da se naj naši odpolanci nemudoma odpravijo na Krf. Dr. Tresič-Pavičič, ki je bil odpotovan v Dalmacijo, da tam prevzame mornarico in zapriseže mornarje, je bil brzjavno poklican nazaj. Dospel je danes sem. Odpolanci so naprodili Narodno Veče, naj jih brezčlenim potom priporoči pri poveljniku zavezniškega brodovja na Krf in da da potrebne instrukcije.

Isjava Narodnega Veče.

31. oktobra je Narodno Veče SHS poslalo angleški, francoski, italijanski in ameriški vlad, ob istočasni obvestili srbske vlade o tem koraku, slednje izjavo:

"Država Slovenec, Hrvatov in Srbov, ki se je osnovala na teritoriju Jugoslovjanov, ki je doseča spadelo v sestav bivše avstro-ogrške monarhije, in ki je pravljena stopiti v skupno državo s Srbijo in Črnogorom, izjavila formalno, da se ne nahaja v vojem stanju z zavezniškimi državami. Srečna je, da more izjaviti,

da snatra zavezniške države prijateljskim državam in pričakuje, da bodo one na međunarodnom

Druga objava.

"Obzor" poroča 5. novembra: Osrednji odbor Narodnega Veka SHS je sprejel na včerajšnji seji sledeče tri odloge:

1. Da se poslige predsedniku Zdr. držav, Wilsonu, osvoboje, mu malih in tlačenih narodov, in zagovorniku načela narodnega samoodrževanja, v imenu Narodnega Veka pozdrav, zahvala in prošnja, da vzame državo SHS pod svojo močno moralno zaščito.

2. Da se pozdravi ob priliki svobodobitve Beograda hrvaška srbska vlada kot predstavnica kraljevine Srbije, ki je s svojo močjo iztrgala domovino iz tujih kraljev in s katero homo v kratkem delili svetlejšo in srečnejšo hčinost.

3. Da se ob vsaki priliki, kjer se predstavlja država Slovenec, Hrvatov in Srbov, vijejo skupno zastave S. H. S. kot simbol našega edinstva.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

G. Alois, Jalovec, 2341 So. Central Ave ima pismo v uradu ameriškega Rdečega križa, ki je prišlo iz domovine. Zglasil naj se v uradu Rdečega križa, sob. št. 511 — 58 East Washington St., Chicago.

F. N. Sublet, Wyo. — Dopis je prvič oseben, drugič pa ne poskušate v njem niti dokazati, da so bile trditve dopisnika iz vse naselbine, katerega donis je bil priobčen dne 10. decembra v tem listu, neresnično. Sami priznavate, da so gotovi ljudje kupovali bonede pod pritiskom javnega mnenja in družb, pri katerih so bili vpokliceni. Nadalje je dopisnik navajal delovanja nasprotnikov SRZ, ter jih imenoval avstrijakante. Vi pa niti ne poskušate zatravniti njegovih tvrditev. Z zahvaljanjem pa se ne nove niti ne dokaže nječesar, kar bi imeli kak pomen za javnost in čitalce. Dopisnik se ne skriva s svojim imenom, ker se je v njegovem zadnjem dopisu podpisal pod dopis in ponovno zatrjuje, da stvari ni pretiraval. Avstrije se dajti ni več in nobeno šimbati ne katerih Slovenec in ne bodo obrnili k življenju. Zato priporočamo, da nustite prepričati način ter se pridružite delu S. R. Z. ki je tako velike važnosti za naš narod.

J. K. Aguilar, Colo. — Redne poštne zveze s slovenskimi kraji niso otvorjene. Kadar bodo, bomo poročali. Ako želite poslati kdo pismo svojem v domovino, boste dobili natačnejše informacije v uradu ameriškega Rdečega križa. Mi smo o stvari že večkrat pisali in pojasnili čitateljem, ki žele pisati sorodnikom v domovino kako se morajo urediti tako pismo, komu nasloviti, da pridejo v roke ljudem, katerim ste ih poslali. Ako hranite številke Prosvete, lahko stvar poščete.

Sharonski Radovednež. — De-

narna enota nima nječesar opraviti z bogastvom ali revščino države Avstrijski denar pred vojno ni bil ni manj vreden, kar se tiče zlate valute, kakor ameriški, kajti v ameriškem cekinu za \$10 je ravno toliko zlata, kakor v avstrijskem za 50 K. To velja tudi za vse druge države, ki imajo zlato valuto Svoječasno, ko so bili Avstro-Ogrski denarni enoti še goldinarji.

je imela Nemčija za svojo denarno enoto marko, katero ima še sedaj in goldinarji so reprezentativni večjo vrednost, kakor nemške marke, kljub temu, da je bila Nemčija mnogo bogatejša država.

To spodbuje trditve vašega prijatelja, da je denarna enota urejena na podlagi bogastva države Jugoslavija lahko upelje tako de-

narno enoto, kakor jo imamo v Ameriki. Četudi je revna dežela, kakor trdi vaš prijatelj. Tega seveda ne bo storila, ker bodo cene takrat, ko nastopijo zoneti normalne razmere, za potrebe mnogo različnejše od ameriških cen, in ker so na podlagi tega urejene tudi plače, bo vedova upeljana v Jugoslaviji približno takšna enota, kakor je bila v bivši Avstro-Ogrski.

Avstrijski srebrniki za 5 K. so bili skoraj natančno takšno veliki, kakor ameriški srebrni dollar, ki je renzentriral vrednost 5 avstrijskih krov.

M. M. Chula Vista, Cal. — Tu-

di mi prejemamo Ubiti Sinjaljev magazin. Dotični članek bom ob priliki poslovenili, toda Vaša prevoda ne moremo porabiti, ker je nepopolna. Za prevašanje takih člankov je treba že preči-

znanja slovenske slovincie.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Založnemu srečem naznjam vsem znancem in prijateljem širok Amerike, da je neizprosna smrt vzela od nas našega dragega brata

FRANK ZAGORCA

po devet dnevni bolzni plučnic je dne 5. novembra 1918 zvečer za vedno izbrisnil oči v svoji mladi starosti 22 let. Bil je član dveh društev in sicer št. 40 J. S. K. J. in št. 378 N. H. Z. Pokopalci smo ga pokopali v Claridge, Pa. V Ameriko je prišel pred 6 leti. Tukaj zapisuša dve sestri Mary Beve (rojena Zagore) v Claridge, Pa. in druga je pa v Ringo, Kans., omenja Sternša. V starem kraju pa zapisuša starše, dva brata in eno sestro. Prav lepo se zahvalim vsem prijateljem, kateri ste mu kaj pomagali ob času bolezni in smrti in vsem, ki ste ga spremili k zadnjem počitku in nas tolažili v kritični ur. Lepa hvala vsem.

Ni bilo dovolj, da se je kruta usoda maščevala s tem, da mi je vzela ljubega brata, temveč je ugrabila še sestro, ravno te je bil pokojnik na mrtvaškem odru smo dobili telefonski ključ, da je umrla na Slovan, Pa., sestra ravno 9 ur pozneje za bratom.

ROZALIJA BRATONJA

(rojena Zagore)

v starosti 33 let, katera zapisuša žalujočega soproga in 6 še nedosranski otrok v starosti od 7 do 29 let. Pokojna sta bila obrojena v vasi Podgora, občina Prečna pri Novem Mestu na Dolenskem. Prav prijazno se zahvalim vsem rojakom v Sloven, Pa., za njih postrežbo in gostoljubost, katero so mi izkazali ko sem bila tam pri pogrebu moje sestre, hvala vsem, ki ste se kaj potrudili in pomagali ob času bolezni in smrti in za sprejem na pokopališče. Pokopalci smo jo dne 9. novembra 1918 v Burgettstown, Pa. Bragi brat in sestra zapustila sta nas v najlepšej dobi svojega življenja in odkia sta od nas za vedno. Slovenija dala vam je zibel, nova domovina vaju je spravila v blagin grob. Narava daj moč, da zelenja travu in svetlo sveže bode krasilo nujin grob. Počivajta mirno v svobodni ameriški zemlji. Zanjoci ostali:

Mary Beve, in Josefine Sternša, sestre Louis Beve, synk Joseph Bratona, soprog s ostanimi otročči. Claridge, Pa., Box 452.

Načnanejo pogrebniški med Sloveni.

IZVRSTNA NOVOST!

Trpežno izdelava

na ura ima najnov

vejcje vrste koleso

s sedem kamni,

navijajočem in redi

teljem. Ne dvom

na bo vsekodn

zadovljen, ko si na

roli to ura. Mi

jamčimo to ura za

20 let. Če to pre

v prodajalnah je

\$6.50. Mi jo pro

dajamo pa po

\$6.25 in poleg da

mo darilo za krat

ko doba. Ta kra

ni než, diamant

in počitna veri

žen. Mi damo to

darilo vsakemu kdor si naroči to ura. Ne počitajte denarja, počitite nam

mi vas natančni naslov in 25e v poštnih znakih za pokritje troškov in

mi vas domu poslali ura. Vi plačate ura kendar vam je prineseo na dom.

Ne odlažajte, plačite še danes na naslov:

European Watch Co., Dept. 10.

346 E. 53rd Street,

New York, N. Y.

SHIRLEY BROS. CO.

Najznannejši pogrebniški med Sloveni.

Tedno postrežba; smerni cena. Uradni so na 2108 W.

Michigan St., 3020 N. Illinois St., 2818 E. Washington St. in

2208 E. Wash. St., Indianapolis, Ind. Oba telefoni.

FRANK SCURICH

Real Estate—Notary Public.

BRIDGEVILLE,

PENNSYLVANIA.

ZMIRAJ VESLO

v gostilni pri Spolarju. — Tam se

čisti tudi prenočišča za potuječe preko Chicago. Vedno točna po

strežnja. Se priporočam rojakom v Chicago in okolici.

A Spolar, 1834 S. Ashland ave.

Tel. Canal 3474.

Pri prehodih

vsi vselej v prav, kar noben stopala

Dr. Richter-Jevon.

PAIN-EXPELLER

Ustekajoči takoj uskljivo in prijetno.

IZ GLAVNEGA URADA.

S. N. P. J.

PRAVILA
Mladinskega Oddelka
Slovenske Narodne Pod-
porno Jednote

 potrjena 18. septembra 1918 na
 VII. redni konvenciji v
 Springfield, Ill.

Bratje in sestre: Epidemična bolezna influenze, katera si je izbrala Zedinjene države za svojo največjo žrtev, je prisilila gl. odbor razpisati izredni asesment v bolniški sklad in sicer za nedoločen čas. Izredni asesment se prične pobirati meseca januarja, po 25c na vsak dolar dnevne zavarovalnine. Ker se v sredini meseca januarja vrši letna seja gl. odbora, bo takrat ta sklenil, če je nadalje ostane izredni asesment 25c na vsak dolar zavarovalnine ali če se zviša po potrebi. Odvisno seveda bo na zdravstvenem stanju. Če bo bolezna razsajala kakor zadnja dva meseca, bo morala letna seja zvišati izredni asesment; v nasprotnem pa ostane 25c, toliko časa, da pokrijemo deficit in dokler društvo dôbe obvestilo, da se preneha z izrednim asesmentom.

Gl. odboru je znano, da izredni asesment povzroča nezadovoljstvo med članstvom, ampak pomagati ne more, kajti člani zahtevajo svojo podporo, do katere so opravičeni in jo morajo dobiti in če denarja ni, ga mora založiti članstvo.

V glavnem uradu je za mesec dec. na tisoče nakazne in mnogo jih še pride. Povprečno je proračunano, da bodo bolniške podpore za mesec dec. znašale okrog \$40,000,00, dočin dohodki v bolniški sklad znašajo komaj okrog \$18,000,00. Iz tega lahko vsaki vidi, da izredni asesment po 25c na vsak dolar je skoraj nič proti tolikemu deficitu in ogromnim podporam, katera izplačamo. Da pa ne bo članstvo ob enem preveč prizadeto, je odbor sklenil, da v januarju mesecu plača vsak član 25c izrednega asesmenta na vsak dolar bolniške zavarovalnine.

Izredni asesment mora plačati vsak član in članica jednote, drugače ne more plati rednega. Izredni asesment plačajo vsi, ki so smatrani sprejeti v riešecu decembra, oziroma, ki stopijo v društvo pred 25. dec. 1918.

John Verderbar, gl. tajnik.

9. Tajnik krajev, društev je opravljen vzeti od vsakega asesmenta, izplačanega v mladinski oddelku, ne več kot dva centa mesечно za njegovo delo, trud in upravo mladinskega oddelka. Vso ostalo svoto mora poslati s poročilom vred na glavnega tajnika jednote, da je v njegovih rokah najkasnejše do zadnjega v mesecu. Glavni tajnik vknjiži 20% v članski upravni sklad, 80% pa v mladinski sklad, ki mora biti ločen popolnoma od vsega drugega skla.

10. Mladinski oddelk mora biti vsako leto ocenjen po aktuarju na podlagi lestvice Standard Industrial Mortality in 4% obresti. Če vrednostna ocenitev izkaže, da so prispevki mladinskega oddelka prenizki in ne zadostujejo za pokritje obveznosti, sme gl. izvrševalni odbor jednote razpisati vsak čas izredni asesment, to je sveto, katero smatra potrebno da podpre blagajno mladinskega oddelka na podlagi aktuarskega proračuna. Za slučaj pa da vrednostna ocenitev izkaže prebitek oziroma večjo svoto v mladinskem oddelku kot se zahteva na podlagi proračuna, sme gl. odbor izpustiti enega ali več mesečnih asesmentov mladinskega oddelka, to pa le, če je prebitka toliko, da se lahko pokrije za vse otroke asesment in da blagajna mladinskega oddelka ostane še v dobrem finančnem stanju.

11. Za slučaj da redni ali izredni asesment otroka, zavarovanega v mladinskem oddelku ni plačan tajniku društva, h kateremu spada otrok, do 25. v mesecu, se ga smatra črtanega v certifikatu otroka postane neveljavno. Če izobčen otrok poravnava vse zaostale in tekoče prispevke v teku 60 dni po črtjanju, se ga lahko zopet sprejme v mladinski oddelok. To se mora zgoditi le tedaj, če je otrok pri dobrem zdravju, ko plača zaostale in tekoče prispevke, o čemur se mora prepričati tajnik društva.

12. Kadar umre otrok zavarovan v mladinskem oddelku, mora dedič imenovan v polici mladinskega oddelka, to takoj naznani društvenemu tajniku in ta se mora takoj prepričati o smrti otroka in o tem poročati na gl. urad tajnika S. N. P. J., ki potem izda certifikat. Glavni tajnik lahko zadrži certifikat otroka, če smatra to za potrebo in ima za to vzroke; prošnjo lahko predloži seji gl. odbora, ki lahko sprejme ali odkoni vstop takega otroka. Otroci se sprejemajo le na "first class" ali "good risk", odklica se jih pa na "fair, doubtful" ali "poor risk". Otroci nimajo pri poslovovanju nobenega glasu.

13. Vsak otrok mora v teku 40 dni, preden dovrši 16. leto starosti, vložiti prošnjo za vstop v članski oddelok Slovenske narodne podporne jednote; ako prestopi prej kot dovrši 16. leto starosti, smatra se ga za 16 let staroga in po ti starosti plača svoj asesment. Vsak otrok mora biti zdravniško preiskan in spoznan za zdravega ter od zdravnika priporočen za sprejem v članski oddelok. Stroški zdravniške preiskave plača jednota iz upravnega skladu izvzemski za otroke, ko so stopili v mladinski oddelok, ko so že dovršili 15. leto starosti; takim morajo trpeti stroški zdravniške preiskave sami. Otroci, ki prestopijo iz mladinskega oddelka v članski oddelok S. N. P. J., so prosti prestopa in plačajo le

redni in eventualni izredni asesment v smislu lestvice N. E. C. Deležni so posmrtnine in odškodnine takoj, ko stopijo v članski oddelok, bolniške podpore pa šele po preteku 90 dni. Če otrok, ki prestopi 16. leto starosti, ne vloži prošnje za prestop v članski oddelok kot predpisujejo pravila, se ga smatra za črtanega, s čimer izgubi vse pravice v mladinskem oddelku in certifikat takega otroka postane neveljavno. Če želi postati član jednote, mora pristopiti kakor prosilci, ki stopijo v članski oddelok.

Tudi oni otroci, ki so si pojhali ali izgubili kak ud, lahko prestopijo v članski oddelok, če jih zdravnik spozna zdrave v ostalem oziru. Zavarovati se pa ne morejo višje kot za \$600,00 posmrtnine in \$1.00 bolniške podpore. Bolniške podpore pa niso deležni za bolezni, ki bi izvirale iz pojhajenih udov. Ravnotak niso deležni nikakrsne odpravnine oziroma odškodnine za že pojhajene ali izgubljene ude. Ako je otrok bolan ob času, ko bi imel prestopiti v članski oddelok, se mu podaljša rok za vstop v članski oddelok za dobo enega leta. Če pa v tem času ne ozdravi, se ga ne sprejme v članski oddelok, pač pa

se povrne 50% vplačanih asesmen-

placajo po sledi lestvice:

POSMRTNINE IN LESTVICA MLADINSKEGA ODDELKA
 od prihodnjega rojstnega dne po prestopu:

Prispevki 25c mesечно	25c mesечно									25c mesечно					
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
2 \$34	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$	\$
3 40	40														
4 48	48	48													
5 56	56	56	56												
6 140	140	140	140	140											
7 168	168	168	168	168	168										
8 200	200	200	200	200	200	200									
9 240	240	240	240	240	240	240	240								
10 300	300	300	300	300	300	300	300	300	300						
11 380	380	380	380	380	380	380	380	380	380	380					
12 460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460	460				
13 520	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520			
14 520	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520	520		
15 600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	

14. Če dedič, imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

15. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

16. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

17. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

18. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

19. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

20. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

21. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

22. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

23. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

24. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

25. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

26. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otroka lahko še nadalje ostanje član mladinskega oddelka, če umre preden so dovršili šestnajsto leto starosti, in če so dobrostoječi ter imajo plačan ves redni in izredni asesment. Asesment mladinskega oddelka se načaka na lestvico Standard Industrial Mortality z obrestmi 4%.

27. Če dedič imenovan v certifikatu mladinskega oddelka, preneha biti član članskega oddelka S. N. P. J., je certifikat takega otro

ložništva sploh. Priznavajoč zakonitega vladarja nad seboj se hočejo kmjeti otresti feodalcev: svojo vladu hočejo imeti v Zagrebu, nameniti pobirati davke, svobodno trgovati do morja in sami varovati mejo pred Turki. To socialno-kmetsko gibanje najde ali vsaj upa na najti idejno oporo v reformaciji.

8. Nrvn propad cerkve, nevednost, razuzdanost, slaperstvo, grobo, surovo pojmovanje verstva — je moralno dovesti najprej do opozicije vseh onih, ki jim ni bilo versto predmet kupčine in udobnega življenja. Ne odpad od cerkve, marveč njen oboljšanje je bil pravni cilj te opozicije.

V tej opoziciji nahajamo duhovščino, ki je bila literarno izobražena in vneta za svoj poklic, može vere in vede. Najemniki bogate višje duhovščine, nevedni in revni rokodelci v svoji stroki, ali pa tudi duhovniki, ki so znali samo mazevat in uganjali razne nespodobnosti, niso mogli biti voditelji reformnega gibanja. Meščan se je pridružil, ko je bil že humanizem zrahljal v njem tla za proticerkevno smer. Plemič je dobil ugodno priliko, da se polasti cerkvenega imetja in z odpravo cerkvenih praznikov zviša tlak svojemu podložniku. Sicer so bili med plemešnici tudi idealni nagibi, ki so jih dovedli v novo smer. Podložni kmet je pa upal, da mu nova vera prinese zboljšanje njegovega gospodarskega stanja, ker se je skliceval na evangelij, za reformacijo vir verskega spoznanja, ki govorí o bratstvu in ljubezni.

9. Propadli smo na obeh straneh: slovenska reformacija je bila udušena, kmetski upori potlačeni. —

Slovenska reformacija pomenja za nas slovensko knjigo, slovensko šolstvo, slovensko cerkev. Ni tem rečeno, da je bilo vse to že urejeno, marveč dani so bili pogoji k razvoju slovenskega duševnega življenja. Naslanjali smo se na Nemee, ker smo bili pač del nemške države; toda nismo slepo posnemali nemške oblike, ampak smo jo skušali prikrojiti svoji osebnosti in to seveda v mejah, dani po tedanjem našem razvoju. Ako bi se bilo nemoteno nadaljevalo literarno-kulturno gibanje slovenske reformacije, bi bilo to na korist slovenski narodnosti.

Pritisk posvetne in duhovne oblasti, države in cerkve je bil velik. Plemstvo, ki je bilo zelo avtonomno, se je umikalo korak za korakom, ako je od tega pričakovano, da bo tudi avtonomno. Tako se je izvršila protiformacija.

Kmetje so bili v svojem socialistem boju osamljeni. Mesta jim niso dosti pomagala, ker so bila gospodarska nasprotja med njimi in kmeti zaradi trgovanja. Plemiči so bili iz umetnih razlogov proti svojim podložnikom. Zato so jih denuncirali cesarju, govoreč o "po-božnem zvestem plemstvu" in o "nezvestem slovenskem kmetu." Misijenje in ravnanje cerkve pa oznanjujeta te dve dejstvi: Peta cerkvena zapoved se na Tolminskem ni tako glasila, kakor danes, namreč: "Ti imas odrajovati zapovedano desetino in kvartet!" A ko je bil udušen slovensko-hrvaški upor 1753. leta, je zadeval vodjo upornikov, Matij Gubec, nečloveška kazen, prikrojena po erdeljskem vzoru, da ga kronali sedečega na razbeljenem železnom prestolu z žarečo železno krono, katero kazen je predložil cesarju v potrebu te danji hrvatski ban, zagrebški škof Juri Draškovič. In vendar je ob istem času sam ostrogomski nadškof Anton Vrančič po porazu kmetov pisal cesarju, da se živin na Hrváškem godi boljše nego kmetu!

Isto tako se je varal slovenski kmet glede reformacije, ki je pa proglašila versko svobodo, a nhoča ničesar sličiti o socialisti o lažavi: teoretično zato, ker se je reformacijsko krščanstvo ujemalo z evangelijskimi naukoma, da nje krščanstvo sicer osvobodi iz virnega greha, a ne njegovih na sledkov, kamor spadata tudi ne svojnost in podložništvo, ter da je vsaka oblast od Boga; praktično pa zato, ker so bili plemeši glavnimi pokrovitelji reformacije.

Ako bi se bilo kmetom posrečilo, da bi se bili izvojevali gospodarsko zboljšanje, bi bili s tem pridobili v socialnem oziru. Rast

bi bila njih samozavest, samostojnost, podjetnost; one pomankljivosti značaja, ki jih rodita ne-gotova eksistence in hlapčevstvo, bi se bile začele izgubljati. Gmotni temelj je prvi pogoj vsakemu višnjemu umskemu in nrvnemu življenju. Ni nobenega dvoma, da bi bilo vse to v zvezi z literarno-kulturnim gibanjem, ki ga je začela reformacija, samo na koncu slovenski narodnosti.

10. Taka je bila naša preteklost. Zakaj novo dobo, sedanjost, računam od tega časa, ko se je zopet osnovala ljudska šola pod Marijo Teresijo in se je pod Josipom II. odpravila nesvojnost kmetov. S tem se je začela duševno in gospodarsko vzdignati iz mrtvila masa slovenska in ta razvoj se ni več pretrgnil. Začeli sta se oživljati slovenska književnost in znanost po vseh reformacij, a feodalizmu, ki nas je bil pošlapčil, se je jekl bližati padec korak za korakom. Odslej gremo kvišku, čeprav ne vedno v ravni črti.

DELAVSTVO JE USTANOVILO SVOJO STRANKO.

Chicago, Ill. — Neodvisna delavska stranka za okraj Cook je ustavljena, ki se aktivno udeleži voilinige boja že spomladi pri mestnih volitvah.

Člani bodo plačevali na leto \$4 prispevkov in prejemajo poleg tudi tednik New Majority. Organizacijo bo vodila eksekutiva, obstoječa iz 15 članov.

Prva redina konvencija se vrši dne 12. januarja 1919, ki bo izvolila tudi kandidate za pomladanske volitve.

Za mesto je postavila stranka tele zahteve:

Poobčinjenje vseh javnih naprav, posebno cestnih železnic in naprav za plinsko in električno razsvetljavo.

Demokratiziranje javnega ljudskega sistema.

Boljše zdravstvene in sanitarne razmere.

Priznanje delavskih unij od vseh mestnih departmov.

Policija mora biti neutralna pri industrijskih sporih.

Mesto naj gradi hiše za delavsko družino.

Neizprosen boj proti nesanitarnim pekarjam, kuhinjam, delavnicam in tovarnam.

Razkrirjenje parkov, igrišč, televadnic in mestnih gozdov.

Ustanovitev mestnih trgov za živila.

Pravilna razdelitev davkov; bogatini se prisilijo, da nosijo njim odkazano davčno butaro.

92 RANJENIH OFICIRJEV SE JE VRNITO.

New York, N. Y. — Ameriški transport "Turrialba," je pripeljal dva in devetdeset ranjenih oficirjev in večjo množino neporaženega streliva.

RAD BI IZVEDEL.

za naslov mojega brata John Knafele in Andreja Želko, oba sta doma iz Narina pri St. Petru na Krasu. Cenjene rojake prosim, da kdo ve za njih naslove, da mi jih naznani, ali pa ako bosta sama čitala to oglas ju prosim, da se mi prijavita na moj naslov: Joseph Knafele, 505 Jackson Street, Conneaut, Ohio.

Naznanilo!

Vsem cenj. odjemalcem tem potom naznam, da nisem še izvijal cen mojim zdravilom kljub temu, da so se razne snovi, iz katerih so narejena, izdatno podražale. Celi ta mesec pošiljam še jedno platljivo ali steklenico navedenih zdravil in \$1.00 in 5 za \$4.00.

PARTOLA za selodne in sredino stolice PARTO-GLOBY za jačanje krvi in živcev.

PARTO-LIRO zoper glavobol.

PARTOWILL za bolezni šeloda.

PARTO-COUGH zoper kašelj in pljučne bolezni.

PARTOLIN zoper irpadanje in kostobol.

PARTO-CREAM & PARTO SOAP so per mazulje in pega po licu.

PARTO-SWEAT zoper potence nog.

EISA WATER zoper osivelne lase.

PARTO-CYL zoper mazulje in srbenj. života t. d.

TRIPLETS st. 2., 3. in 4. škat. \$1.00 & \$5.00.

ZDRAVLJNO VINO 1 stek. \$1.00 — 6 stek. \$5.00.

Obširnejši cenik (knjige "Pot k zdravju") podljem zastoj in petinaste proste.

Pište takoj na:

The Partos Pharmacy.
100 2nd Ave., New York N. Y.

"...Prepričan sem, da kdor izmed rojakov čita Čas skozi eno leto pazljivo, velja zanj toliko, kakor eno leto v šoli občne izobrazbe." (Iz pisma M. K. McKeesport, Pa., od nov. 27.—18.)

ČAS

stopa Čas z januarsko številko bodočega leta.

Kako bogata in raznovrstna je vsebina Časa, nam najbolj priča pregled iz preteklega leta. 13 pesmi, 21 krasnih povesti, 14 znanstvenih razprav, 12 zdravniških razprav, 56 razprav za splošno izobrazbo in pouk, 62 krasnih, umetniških slik in mnogo važnih in zanimivih nasvetov za zdravje, dom ali splošno korist.

Dasi se je vse znatno podražilo, ostane Čas vendarle pri svoji stari ceni, to je

\$2.00

za vse leto. Izhal bo tudi v bodoče redno, poln zanimivega in raznovrstnega čitaliva, prinašal bo tudi v bodoče duševne proizvode naših slovenskih ameriških pisateljev, kot: Jože Ambrožič, Anton J. Terbovec, Ivan Adamič, ter pesnikov.

Če se niste naročeni, ne pozabite se naročiti takoj v začetku leta, da imate konec leta vse zvezke, katere daste potem vezati, pa imate krasno, veliko, skoro petsto strani obsegajočo knjigo, kakršne ne morete kupiti nikjer.

ČAS

je revija, na katero smo lahko ponosni, revija, kakor ne premorejo drugi, mnogo večji in bogatejši narodi.

ČAS

Je najlepši spomin in slika razmer iz naše nove domovine.

Izhal bo, kot do zdaj, na 40 straneh vsak mesec, če se pa naročniki odzovejo tako, kot zaslubiš tako revija, ga bomo povečali, ker smo pripravljeni žrtvovati vse za list in ga popolnjevati od leta do leta.

Če ste naročeni, ne pozabite ponoviti naročnine in pridobiti

za novo leto

vsaj enega novega naročnika. Če še niste naročeni, pozkusite in jamčimo vam, da se ne boste kesali.

Pošlite naročnino in vse drugo na

ČAS

2711 So. Millard Avenue,
CHICAGO, ILL.

FRANK KERŽE,
izdajatelj in urednik.

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

1919 IN ŠE MNOGO DRUGIH

ŽELI
VSEM PRIJATELJEM INZNANCEM

ANTON MAHNE

TRGOVEC S ŽELEZNINO IN POHIŠTVOM

128 W. Lake Street, Chisholm, Minnesota.

Severov Almanah za Slovence za leto 1919

ZASTONJ!

Vprašajte za naš Almanah v lekarni. Dobi se popolnoma brezplačno. Ako vam ne more ustreziti vaš lekarnar, potem pišite direktno nam. Povejte vsem vašim prijateljem o tem. Mi želimo, da bi vsakdo imel enega teh Almanahov v svoji hiši.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Preizkušena domača zdravila.

Kašelj in rýma so sedaj nekaj navadnega. Da se tega rešite in preprečite druge posledice, rabite **Severa's Balsam for Lunga** (Severov Balsam za pljuča), ki je izvrstno zdravilo proti kašilju. Cena je 25¢ in 50¢.

Neprebavnost naredi bolesnika slabotnega, privide do zaprinice in splošne onemogosti. **Severa's Balsam of Life** (Severov življenski balzam) pomaga pregnati te bolezni. Ojači vas telesni sistem in privede jetra k pravemu delovanju. Cena 85¢.

Slast do jedi pomeni splošno dobro zdravje. Da zadobite slast do jedi in chranite, tedaj vzemite **Severa's Stomach Bitters**, (Severov želodni gredice). Malo doza od tega do časa žudečito pokrepila človeka. Cena 75¢ in \$1.50.

Liniment bi se moral rabiti proti revmatizmu in nevralgiji; poznam je, da pomega ustavite bolečine, ujet in idipanje. **Severa's Gothard Oil** (Severovo Gotardovo olje) je izvrstni liniment za take slučaje. Cena je 50¢ in 90¢.

Zena in dekleta so zelo podvrzene raznim boleznim in valedinim in vseh tegih so mnogokrat nezmožne opravljati svoja vsakdanja dela. **Severa's Regulator** (Severov Regulator) se toplo priporoča v uporabo proti takim boleznim. Cena \$1.25.

Hrbtobel navadno izvira iz običnih nerodnosti. Proti temu najdete kot najbolje zdravilo **Severa's Kidney and Liver Balsam** (Severovo zdravilo za oblasti in jetra). To je izvrstna pomoč za take bolezni. Cena 75¢ in \$1.25.

Mazilo za rane, ki hitro zdravi ne le rane, ampak tudi vse prasko, oparjenost in opeklino kakor tudi, ako ste se vrenali; je zelo potrebno zdravilo vsaki hiši. Poskušite **Severa's Healing Ointment** (Severovo zdravilo za rane). To je zelo dobro mazilo. Cena 25¢.

Srbečica kože, znana kot garje, lišaj, kraste, malo kožni izpahki, itd., se hitro odpravi s uporabljanjem **Severa's Skin Ointment** (Severovo mazilo zoper kožne bolezni). Cena 50¢.

Severova domača družinska zdravila se prodajajo pri vseh lekarnarjih. Vprašajte vašega lekarnarja po njih, in ako vam on ne more ustreziti ali jih ne morete dobiti v bližini, kjer živite, tedaj pošljite vase naročilo naravnost nam.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa.

Ellsworth Gruber.

Največja slov. zlatarska trgovina

Frank Černe

6033 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zopis in stenske ure, prstane in medaljonke vseh Slov. Jedenot in Zvez, broške, zapornice, diamantne prstane in lavallirje, verilice itd. itd.

POPRAVLJAMO: ure in druge zlatnine po nizki ceni.

Podružnica

COLUMBIA GRAMOFONOV

In gramofonskih plšč, Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahko mazgana odpalila. Pišite po cenik, kateri se Vam pošije brezplačno, ali pa osebno vprašajte za ceno predno drugod kupita.

Najboljše blago

Najnižje cene.

KLOBUKI, najnovejši, črni, sivi, modri, rujavi in zeleni.

\$2.50 3.00 3.50 4.00
4.50 5.00 5.50

Baržunasti klobuki (zametavi) \$6.00
črni, rujavi in zeleni

Velika zaloga svetovno
znanih WIDE AWAKE

volnenh in flanelastih

srajc
\$1.00, \$1.25, \$2.
\$2.50, \$2.75, \$3.
\$3.50, \$4, \$4.50.
\$5.00.

Pošiljamo v vse države
v Ameriki, poštne pro-
sto.

Belaj & Močnik
5205 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.
UNIJSKA KROJAČNICA

Ali veste, kaj se godi dnevno po svetu? Ako ne, potem je to vaša krivda. Vas lahko investe, ako se na-
ročite na dnevnik "PROSVETA"! Prinaša svetovne
novice in dnevne ameriške vesti. — List stane za
celo leto \$4.00, pol leta \$2.00. — Zastopniki so vsi
društveni tajniki in še drugi pooblaščenci. — Naslov
za "PROSVETO" je

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Mi sprejemamo vaše vloge in druge bandne posle.
Plaćamo po 3% na hranilne vloge.

LA SALLE SAVING BANK & TRUST CO.,
753—1st Street,
O. M. BENSON, Cashier.

VELIKI SLOVENSKO-ANGLEŠKI
TOLMAČ. Knjiga obsega poleg slov.-
angl. slovnic, slov.-angl. razgovore
za vskdanjo potrebo, navodila za
angleško pisavo, apisovanje angleških
pisav in kako se postane ameriški državljan. Vrhу tega ima
knjiga dodaj: največji slov.-angl. in
angl. slovar.

To je najboljši in najbolj popularni
knjiga na prineče angleščine in ne
bi smelo biti slovenskega naseljenca
ki bi te knjige ne imel.

Knjiga trdo in okusno v platnu ve-
zana (430 strani), velja \$2.50 in je
dobiti pri

V. J. KUBELKA,
530 W. 14th St., New York, N. Y.

Proletarec

je slovensko glasilo socialistične
stranke v Ameriki. Vaak delavec
in rokaj, ki se zanima za socialisti-
zem, bi ga moral redno čitati

pravo sliko socialismu.

Naročnina znaša \$3.50 na leto
\$1.50 za pol leta.

Naslov: PROLETAREC
4008 W. 31st St.
CHICAGO, ILLINOIS

CAS.

Edina Slovenska revija
izhaja mesечно na 36 stranach
in velja za vse leto #2.
Cas, 2711 S. Millard Ave.
Chicago, Ill.

Naznanila, vabila in zahvale.

IZ URADA TAJNIKA OKROŠNE ORGANIZACIJE S. R. E. ZA JOHNSTOWN IN OKOLICO.

Članstvu pa priporočam, naj se valed
valnosti tega zborovanja poštevilo
udeležil in pomaga ukrepati in razpravljati
v korist društva in jednote in ob
činstvu na izvoljeni odbor, ki bo v stanu de
loval po najboljših močeh v prid tajniku.
— Alois Pavlinič, tajnik.

Videti, III. — Članstvo društva Grozd,
št. 74, S. N. P. J. pozivljamo, naj se
poštevilo udeleži sej v nedeljo dne
5. januarja ob 9, dopoldne v Miners
Hall. Valed epidemije influenze ni
tako da na dnevnem redu mnogo vaših
stvari, ki čakajo rešitve. Na sporedu
so tudi volitve društvenega odbora za
leto 1919. Odbor bo upeljan na tej seji,
kot bo izvoljen. Novoizvoljeni tajnik
pa bo pobiral assessment. — Bratje in
estre, vaša dolžnost je, da se udeležite
tej seje, da nam bo mogoče vzpostaviti
stvari tem boljše urediti. — Simon
Kavčič.

Chicago, III. — Naznanjam članstvu
društva Narodni Vitez, št. 39, S. N. P.
J., da sem bil na letni seji dne 22. decem
berja izvoljen tajnikom tega društva
za leto 1919. — Kot vam je vseeno že
znan, se seje našega društva vrše vas
čisto februarje v mesecu v dvorani
S. N. P. J. ob 2. popoldne. Prihodnja
redna seja se vrši dne 26. januarja v
navadnih prostorih. Ob tej prilici se
upelje novozvoljeni odbor in tudi pre
izvoli svoje posle. Ker je do prihodnje
seje je skoraj mesec dni, maj se dani
obrazčuje v vseh društvenih zadevah
seje se na starega tajnika John Kore
pa. — Opozorjam članstvo, da moramo
da podlaga novih pravil prispevati 28
vel rednega assessmenta, kakor pa dose
dat. Nova pravila stopijo v veljavo s
prvim januarjem, ravno tako seveda tu
di nova plačilna lestvica. — Sklep zad
nej seje tega društva je, da mora vsak
član v bodoče prispevati 10¢ rednega
društvenega assessmenta v pokritje dru
štvenih stroškov. Stalno bomo torej
prispevali 28¢ včak kakor pa desedaj in
nec 28¢ jednotinska in 10¢ društvene
assessmenta. — Opozorjam vas, da
pladite assessment redno, skoči se ho
bitno obvezati celozanesčeni suspenziji.
Vestido, ki ne bo plačal assessment vas
na seji ali ne preje, bo suspendiran in
suspenzija bo ostala v veljavi do pri
hodnjega meseca in ne kadar je bilo
v veljavi po sedanjih pravilih, ko je
suspenzija prestala, kadar hitro je pri
zadeti ponovno svoj assessment. — Clane
ki se ne morejo udeleževati sej, naj mi
medljajo assessment potom pošte. Ne po
sabite posljedji 28¢ več kakor desedaj
in seveda ravno tako tudi rednega as
sessment, kadar je razpisani. — Frank Udo
vich, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

Moundsville, W. Va. — Naznanjam
članstvu društva Slovan, št. 283, S. N.
P. J., da se bo prihodnja društvena seja
vršila dne 12. januarja ob 2. popoldne
v navadnih prostorih. Na dnevnem redu
bodo volitve društvenega odbora. —
Naznanjam vam tudi, da je v januarju
izvoljen izredni assessment 25¢ na vsak
član. Vsebuje izredni assessment v pokritje
obveznosti v bolnišnem skindu, ki je vseid
zavojno zelo prizadel. — Frank Lau
ter, tajnik.

Wilburton, Okla. — Članstvo društva
št. 38, S. N. P. J. v Wilburtonu zazn
jam, da smo izvolili dva bolnišnika nad
zornika, ki sta: Andy Vidgerar za Admision in Anton Strukl za Hughes.
Strukl in teh dveh naseljih naj se na
znamjo v slednjih bolezničnih eno
zadnjih dnevih zadržati bolnišnico in
zavojno v celozanesčeni suspenziji.
Pri njih boste dobili bol
niški nakaznice ter druga potrebna na
voda in prskalstvo vam boste bolnišnike
obiskovalce. — Da ne bo kakrška resno
zaznjenja, moram povzeti, da sta
zavojna bolnišnica nadzornica ob
vezna izvirovati del tajnika posla
sam v Adamson in Hughes. Ostale
naselbine upravljajo naravnost v področje
društvenega tajnika Joe Alche, Box
617, Wilburton, Okla.

Gilbert, Minn. — Opozorjam članstvo
društva Sparla, št. 61, S. N. P. J., naj
se poštevilo udeleži sej dne 19. januarja
ob 1:30 popoldne v prostorijah br.
John Kerna. Ker v decembri radi epide
mije nismo smeli obdržavati seje, bodo
na prihodnji seji na dnevnem redu
volitve obideralov. Seja je vašna in je
potrebno, da se jo udeležite. — Frank
Lah, tajnik.

Detroit, Mich. — Društvo Zvez
Dežanskih Slovencev, št. 121, S. N. P. J., je
na letni seji dne 15. decembra skle
nilo, da se bodo v bodoče seji našega
društva vršili vsake tretje nedeljo v
mesecu ob 9:30 dopoldne v Victoria
Hall, 124 Ferry Ave. E. — Prihodnja
seja se vrši dne 19. januarja, popoldne
tretjega dne po priredbi našega društva
vselej v ravno tej dvorani. Dobrek pri
redbe je namenjen naši oslabljeni bla
ganji. — Dolžnost članstva tega dru
štva je, da se seje in veselje udeleži
polnoštevilo. — Zapisnikar.

Glencoe, O. — Na seji društva Jutra
ja Zora, št. 54, S. N. P. J. so bili iz
voljeni siedetki uradnik za leto 1919:
Val. Koblar, pred.: F. Bostjancič, pod
pred.: Frank Cemazar, tajnik: I. Re
bol, blag.: John Kravanja, zapisnikar.
Sklenjeno je bilo, da se v bodoče pri
nemenu društva ne bo za nikogar ved
zalagalo assessment iz društvene bla
ganje, razen v slučajih, da je tak član
v potrebi in ne more plačati. Pojasnit
je, da mora stvar tajniku, ali pa društveni
seji oddaljeni član načasi, da bo
assessment v rokah tajnika pravocasno,
da se prepriče, kajel neživje posledice,
ki rade nastanejo, če ni točnosti. — V
vseh društvenih zadevah se v bodoče
obradjeva na sledeni naslov: Frank Ce
mazar, P. O. Box 42, Glencoe, O.

RAD BI IZVEDEL
za svojega bratrance Frank Boži
ča doma iz Vipave, Notranjsko.
Cenjene rojake ujedino prosim, če kdo ve za njegov naslov, da mi
ga naznani, ako pa sam čita oglas,
naj se mi prijaviti na moj naslov:
Max Martz, P. O. Box 186, Buhl,
Minn.

RADA BI IZVEDELA
kje se nahaja Frank Božič doma

iz Podkraja pri Vipavi na Kranjskem.
Pred letom dni bil je ne
kje v Aurora, Minn. Za njegov

naslov bi zelo rada izvedela spo
daj podpisana. Cenjene rojake
ujedino prosim, če kdo ve za njegov

naslov, da mi ga naznani, ako bi
slučanje sam čital ta oglas, naj
mi blagovoli poslati njegov na
slov, če je pa kje v tukajnji bli
žini, naj osobno pride k meni. Po
ročati mu imam več zelo vaših

stvari. Umrl mi je moj soprog Ivan

Kobal. Moj naslov je: Mary
Kobal, 1008 Adams St., Eveleth,
Minn.

članstvu pa priporočam, naj se valed
valnosti tega zborovanja poštevilo
udeležil in pomaga ukrepati in razpravljati
v korist društva in jednote in ob
činstvu na izvoljeni odbor, ki bo v stanu de
loval po najboljših močeh v prid tajniku.
— Alois Pavlinič, tajnik.

Videti, III. — Članstvo društva Grozd,
št. 74, S. N. P. J. pozivljamo, naj se
poštevilo udeleži sej v nedeljo dne
5. januarja ob 9, dopoldne v Miners
Hall. Valed epidemije influenze ni
tako da na dnevnem redu mnogo vaših
stvari, ki čakajo rešitve. Na sporedu
so tudi volitve društvenega odbora za
leto 1919. Odbor bo upeljan na tej seji,
kot bo izvoljen. Novoizvoljeni tajnik
pa bo pobiral assessment. — Bratje in
estre, vaša dolžnost je, da se udeležite
tej seje, da nam bo mogoče vzpostaviti
stvari tem boljše urediti. — Simon
Kavčič.

Chicago, III. — Naznanjam članstvu
društva Narodni Vitez, št. 39, S. N. P.
J., da sem bil na letni seji dne 22. decem
berja izvoljen tajnikom tega društva
za leto 1919. — Kot vam je vseeno že
znan, se seje našega društva vrše vas
čisto februarje v mesecu v pokritje
navadnih prostorov. Ob tej prilici se
upelje novozvoljeni odbor in tudi pre
izvoli svoje posle. Ker je do prihodnje
seje je skoraj mesec dni, maj se dani
obrazčuje v vseh društvenih zadevah
seje se na starega tajnika John Kore
pa. — Opozorjam članstvo, da moramo
da podlaga novih pravil prispevati 28
vel rednega assessmenta in obvezno
izvoliti društvenega odbora. — Alois Skulj,

322 Epsilon Place, BROOKLYN, N. Y.
Em. Beranek, podpreds.
Adolf J. Kraus, blag.
Pod nadzorstvom "Chicago Clearing
House". V zvezi s poltno hranilnico Združ
držav.

1825 Blue Island Ave.,
vogal Loomis ulice,
CHICAGO, ILLINOIS.

Imam v salogi nove kranjske in nemške har
monika, trivnate, dvoglase, z ravnim okv
nim držalom, delam natančno po LUHASOVEM
NACHINU; kupujem in prodajam tudi stare ž
rabljene harmonike, kakeršnegakoli izdelka, ka
kor tudi nove mehove, kovčeve itd.

ALOIS SKULJ,
322 Epsilon Place,
BROOKLYN, N. Y.

Pazite in hranite

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črne dne
ve". To pomenja tolkot kakor prvo pazite in hranite dokler ste se
zdraviti in mladi, da boste imeli nečak na staru in onemoga lota.

Vsa dnevna morna paziti in hraniti, ker le to jo edina pot, ki
vas vodi v nevidljivost. Prvi dolar, ki ga date na stran, se lahko
časi kot temeljni kamn na pamponu na katerem vankl strani. Dobro
je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna
pogata: kamn na kamnu palča". Najtežje je početek ali brez
početka ni nikdar zanesljiv. Zato je pričetek vlagati vaš denar se
danes, ampak pozitivno, da ga usklagite v givo in varno banko. Z
vično enega denarja dobiti na hranilno vlogo in plačamo po 3%

obresti od njega.

Pošljemo denar v Italijo, Bosnijo in Francusko.

Prodajamo prve posojilne mortgage (markede) in dajemo v na
jem varne hranilne predale.

Sprejemo upise na parobrodno potovanje v staro domovino po
vojni.

KASPAR STATE BANK

1825 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kapital: vloge in prebitki znaša nad \$5,000,000.

Edina Slovenska Tvrđka
Zastave, regalje, zanke, kape, pečate, in vse potrebitine za društ. In jed
Določno prvo vrsto. Cene nizke. Slovensko osnovo podljimo zaseben.
F. MERZL, 2711 So. Millard Avenue, Chicago, Ill.

N